

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Posta
Külső postaként
kijelölték a num.
No. 224718/229.
Baron L. Pop
18. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 24 dollár. Hír-
setések díjazásában szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági zsidóság
egyetlen politikai napilapja.
Cikkjeink irányművészt csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Ara 5 lej
— Kéziratok
megőrzéséi és visszaküldésük után
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: Sándor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Sándor
Ernő, Strada Cobălcescu 63.
Szombat, 1937. február 27.
5697. EV. XX. ÉVF.
ADAR 16. 48. SZAM

1074

Törvényt hoznak az egyetemek rendjének biztosítására

Harmincmillió lej ösztöndíjat kapnak a szorgalmas diákok. Hadbírósg elé utalják a legutóbbi zavargásokban résztvevő leģionáriusokat

A nemzeti parasztpárt vezérkara állandóan folytatja tárgyalásait

Bucuresti, február 26. (Az Uj Kelet tud.) Pénteken délelőtt Tatarescu elnökletével minisztertanács ült össze, mely az egyetemi rendfenntartás és fegyelm kérdéseivel foglalkozott. Dr. Anghelescu nemzeti nevelésügyi miniszter, Stefanescu Goanga államtitkár és Gabriel Marinescu államtitkár felszólalása után a minisztertanács elhatározta, hogy hozzájárulást adja a főiskolai törvény módosító javaslatához, amelynek rendelkezései fokozott mértékben fogják biztosítani az egyetemi rendjét. A javaslat értelmében megszüntetik a különböző diákközhelyeket és csak a hivatalos egyetemi menzákat tartják fenn.

Ezeket átszervezik és az egyetemek rektorainak közvetlen irányítása alá helyezik. Elhatározta egyben a minisztertanács, hogy

a szorgalmas és szegénysorsú diákok segélyezésére évente 30 millió lej ösztöndíjat utal ki.

Az ösztöndíjakat tanulmányi versenyek után osztják szét 1937 április elsejétől kezdve. A kormány jóváhagyta azokat az intézkedéseket, amelyeket a nemzeti nevelésügyi és belügyminisztériumok léptetnek életbe az egyetemi rend fenntartása és minden zavargási kísérlet elfojtása érdekében. A minisztertanács délelőtt 12 óra 30 perckor fejeződött be.

Hadbírósg elé állítják az ifjú liberális vezér megkínzóit

Ugyancsak a rendfenntartási intézkedésekkel kapcsolatban hivatalosan közli a belügyminisztérium a következőket:

V. Trița, Spanu Iordache, Popescu Vasile és Virgil Radulescu egyetemi hallgatókat, akik Aurelian Radulescu egyetemi hallgatót elhurcolták, letartóztatták, a jilavai börtönbe szállították és hadbírósg elé állítják. Ugyancsak letartóztatták Visan Liviu, Nemteanu Jon, Jitaru Spiridon, Orendovici Mircea, Scalan Géza, Popingiu Marian, Toma Victor, Zelinschi Gheorghe, Mateiescu Valeriu és Voinic Bujorel cernauti egyetemi hallgatókat, kik Parasco Vasile diákokat bántalmazták. Ezeket a diákokat is hadbírósg elé állítják. A kormány rendfenntartást intézkedéseivel tartozik, hogy Sassu igazságügyi miniszter Bucuresztibe rendelte a táblák főügyészeit.

Radulescu dékán a diák-zavargások miatt vonult vissza

Egyetemi körökben izgalmat keltett a bucuresti egyetem orvostudományi dékánjának Radulescunak lemondása, aki az egyre

igazságos, hogy ilyen körülmények között tartásuk el az egyetemeket. Még pedig a következő két oknál fogva:

A közpénzek túlnyomó részét azok te-

súlyosabbá váló diákzavargások miatt vonult vissza. Az új dékán megválasztása még fokozza a feszültséget.

A törvényelőkészítő tanács elé már be is nyújtották a főiskolai törvény módosító javaslatát. A törvényreform bizonyos esetekben indokoltan tartja az egyetemi autonómia felfüggesztését, továbbá előírja, hogy az egyetemi professzorok kötelesek abban a városban lakni, ahol katedráik vannak.

Politikai körökben élénken kommentálják, hogy Inculet helyettes miniszterelnök tegnap este felkereste Mihalacet, a nemzeti parasztpárt elnökét. A lapoknak ezt az értesülését, hivatalosan egyik részről nem erősítették meg. A nemzeti parasztpártban egyébként változatlanul élénk tevékenység uralkodik.

Maniu és Lupu is résztvesznek a pártvezetőség szerdai ülésén

A Curenul értesülése szerint tegnap, Mihalache expozéja után, a nemzeti parasztpárt választmányi ülését felfüggesztették és folytatásáért szerdára halasztotta. A pártvezetőség elhatározta, hogy levelet ír Maniu Gyulához és ebben rávenni igyekszik arra, hogy vegyen részt a szerdai ülésen. Costachescu egyébként betegesen fekszik és ezért nem jelent meg a választmányi ülésen. Erről egyébként táviratilag értesítették Mihalacet. Ugyancsak nem jelenhetett meg az ülésen Lupu sem, aki a Brasov melletti Poianan lábadozik és barátai még nem engedték utazni. A Curenul értesülései szerint a pártvezetőség szerdai ülésén Mihalache hosszú expozé fog tartani a párt újjászervezéséről és talán kérni fogja a központi végrehajtóbizottság összehívását is.

Ugyancsak ülést tartott a nemzeti parasztpárt parlamenti tanácsa, Madgearu elnökletével. Az értekezlet elhatározta, hogy a párt parlamenti részét vesznek a költségvetési és pénzügyi törvények vitájában. Az értekezleten szó volt az általános politikai helyzetről is.

Mihalache tegnap Arcicevski bucuresti lengyel követnél volt vacsorán.

— Canciov pénzügyminiszter néhány napra Párizsba utazik. Bucuresztiből jelentik: Mircea Canciov pénzügyminiszter ma este Párizsba utazik, — írja a Capitala és a Tempo. A pénzügyminiszter csak néhány órát tölt a francia fővárosban, ahol a külföldi hitelezőkkel kötött szelvényösszeállítás egyezményt írja alá és azután rögtön hazatér, hogy ma a kamara elé terjesztendő költségvetési javaslat vitájánál jelen legyen.

remtik elő, akiknek nincs módjukban gyermekeiket egyetemre járattatni.

Az egyetemeket tehát tartásuk el azok, akik gyermekeiket odajárathatják.

VILAG TUKER

Anglia és a német gyarmati követelések

Írta: Sir Austen Chamberlaine

Hitler és a német államférfiak beszédeikben mindig erősebben hangsúlyozzák a német gyarmati követelést. Ez az állandó követelés nemcsak a német-angol viszony javulásának akadályát, hanem azon túl állandó nyugtalanságot is visz a világba, amelynek semmire sincs annyira szüksége, mint nyugalomra, hogy a gazdasági élet újra meg-erősödhesse és a világkereskedelem visszanyerhesse régi erejét.

A német követelés természetesen közelről érinti Angliát és dominiumait, éppúgy, mint a többi gyarmati államot: Franciaországot, Belgiumot és Japánt. De vajjon csak erről van szó? Tényleg csupán a mandátárius területekről van szó? A német követelések, mint általában újabban minden német kijelentés nagyon homályosak és mindenféle magyarázatot megengednek. Nem lehet azt sem tudni, hogy mik tulajdonképpen a követelések és mik volnának azok az engedelmek, amelyekkel a németeket ki lehetne elégíteni. Még azt sem lehet tudni, hogy lehetséges-e egyáltalában ebben a kérdésben valami kompromisszum.

Már 1913 januárjában Sir Edward Grey ezt írta Sir Ronner Roddnak, a berlini brit nagykövetnek: „Igaz volt, amikor azt mondtam (Jagunak), hogy a legnagyobb baj az utolsó esztendőknben éppen az volt, hogy sohasem tudtuk, mit akar tulajdonképpen Németország”.

Ez a kétszínűség uralkodott mindig a német külpolitikában. Mindig van valami célja és Németország minden tárgyalásán megkapja azt, amit akar, de evés közben jön az étvágy és mindig többet akar.

„A németek — folytatta fentebb említett levelében Grey — lord Calisburynak mindig azt mondták, hogy Németországnak meg kell kapnia, amit akar és Anglia nem engedhet meg magának semmiféle vélemény-elítélést Németországgal szemben abban a barátságatlan viszonyban, amelyben Franciaországgal és Oroszországgal él. Ma, amikor az izoláltság ideje elmúlt, nem lehet így beszélni a németeknek. Ha azt akarják hogy barátai legyünk, akkor ők is tanúsítsanak barátságot”.

Hitler legutóbbi beszédeiben határozottan kijelentette, hogy Németország nem kíván gyarmatokat azoktól az államoktól, amelyek nem vettek el tőle gyarmatokat. Egyes német kijelentések egyes tételei azonban sejtetni engedték, hogy Anglia kielégíthetné a német követeléseket anélkül, hogy egy talpalattnyi földet áldozzon, ha másik kárára akarna Németországnak kedvezményeket adni.

Nagyon jól emlékezhetünk, hogy Németország már a háború előtt is vágyakozó tekintettel nézett az afrikai portugál gyarmati területre.

Már a háború előtt egyezmény jött létre Anglia és Németország között arra az esetre, ha Portugália ezeket a gyarmatokat el akarná adni. Ellőször Landsdowne és Bülow, azután Grey és Lichnowsky írták alá az egyezményeket. A múlt év májusában egy előadásban a követeléseket mondotta egy angol politikus: „1914 márciusában Jagow a berlini francia nagykövetnek kijelentette, hogy Németország Angliával és Franciaországgal meg kell egyeznie a három nagyhatalom afrikai területének védelméről. Mingyart hozzátette, hogy a megegyezés a legkönnyebben Belgium kárára történhetik”.

Ehhez hozzá kell fűzni, hogy ez a kijelentés olyan időben történt, amikor Németországnak volt mindaz a gyarmat, amit ma követel.

Németországnak most már világosan és minden kértelműség nélkül részletesen meg kell magyarázni a követeléseit és meg kell mondania, hogy véleménye szerint hogyan lehetne olyan szabályozást találni, amely lezárna ezt a kérdést. Anglia számára lehetetlen és végeredményében végzetes volna részleteggyezményekkel operálni mert ez csak új viszályokhoz vezetne. A németek ez enedményekben mindig csak részlettörlesztést látna-

bajomból, netes

uvódásaim 2. éán. 80 kilórnál orvosságoltam, ma telam. Most 68. Szívöl kőrnak. Teljesu, com. Lipea

máj- és bél-talással van. Gyógyszertárán megren-tt Császár E. alea Victoriei

jelleget zemíta pécsi

lapunk más emen antisze- jabb jelentés nd súlyosabb a tüntetések. besítették. A zközölt.

???

párt og a vezés

amara mai i a georghis-kormány á- és bírálva é. Ha nem — jelenti ki aság ügyében ág vezetését- n törvényja-

al fel a mun-

igéri, hogy scu mérnök y átszervezé- nak megállá- sról nem tá- enátust. Nis- erelnök vala- anescu elnök megküldte a re vonatkozó Cuza választ m ügyében megszavazták ára vonatko- k több pénz-

hogy csolatok a Berlin szonyt Neurath bé- che Diploma- zt írja, hogy ak. A német hogy az anya- reptet játsza- an, mint a vezése, ami szert tesz y a német. lakulása vál- ma közti vi-

mak és mindig arra várának, hogy új követelésekkel álljanak elő.

Erdemes azokat a követeléseket, amelyeket Németország máris támaszt, kissé közelebbről megvizsgálni. Dr. Schacht szerint a gyarmati követelések főként gazdasági okokra vezethetők vissza. Németország — így mondja — népesedési feleslegének új települési területeket keres (mellékesen meg kell jegyezni, hogy ugyanezekkor állandóan propagandát csinálnak a népesedés növelésére), ezenkívül Németországnak gyártmányai részére piacokra van szüksége, továbbá nyersanyagforrásokra, mert devizák nélkül nem tud elegendő nyersanyagot beszerezni.

Hitlernél a gyarmati követeléseknek egészen világos politikai jellege van, habár a gazdasági érdekeket sem hanyagolja el. Németország — így mondja — gyarmati birodalmat teremtett anélkül, hogy „valakitől ellopott volna valamit”. Ennek a mondatnak az értelmét akkor látjuk teljesen, ha visszamelegyünk Göbbels szavaira, aki pár nappal ezelőtt Berlinben ezt mondotta: „A gyarmatokat, enyhén szólva, elvették tőlünk”. Azután azt mondják, hogy a gyarmati birodalom visszaszerzése nemcsak Németország gazdasági érdekei miatt szükséges, hanem azért is, hogy visszanyerje önbecsülését és egyenlőnek érezze magát a népek között.

Nézünk meg először a gazdasági érdekeket. Amery az angol külügyi intézetben tartott előadásában ezt mondotta: „A háború előtt Németországnak nagy gyarmatai voltak. A gyarmatokból nyersanyagszükségletének felszámolását szerezte be. Exportjának 0,6 százaléka irányult a gyarmatokra, vagyis az egész esztendő exportból egyharmad export. Harminc esztendő alatt Németország gyarmatain nem telepített le összesen huszezer embert. A háború előtti utolsó tíz esztendőben Németországból évente 25.000 ember vándorolt ki, ezek közül átlagban harminc-nyolcvan ember telepített le évente egy gyarmaton, 1929-ben — szándékosan választottam ezt az esztendőt, mert ez aránylag jó gazdasági év volt — valamennyi volt német gyarmat összesen tizenkétmillió font értékű árut importált. Ha feltételezzük, hogy ez az egész import Németországból indult a német gyarmatokra és ha a Németországnak 1929 évi összesen hatszázmillió font értékű exportját összehasonlítjuk, akkor azt kell kérdeznünk, mi jelentősége volt a német kereskedelemben a gyarmatoknak”.

Ezek a számok önmagukban is szólnak, de hozzá kell még tenni, hogy Németországnak volna elég devizája, hogy nyersanyagot és élelmiszert importáljon, ha vezetői nem tartanák helyesebbnek a devizákat más célra felhasználni, más szóval, ha nem ágyut akarnának vaj helyett. Amery adatai szerint 1933-tól 1935-ig Németország Kelet-Afrikában majdnem másfél millió font értékű árut adott el. Ezalatt az idő alatt alig pár fonttal többet vásárolt Kelet-Afrikában, mint egymillió font. Így megmaradt több mint négyszázezer font devizája, ami vezetői más célra használták fel. Brit-Kamerun importjának több mint negyven százaléka 1934-ben Németországból származott és exportjának háromnegyvedrészét odairányult. A gyarmati követelések gazdasági alátámasztása tehát nem állja meg a bírálót.

Már most nézzük a politikai indokolást? Németország annak idején egy szóval lecsúlapíthatta volna Ausztriát, ehelyett mindig jobban izgatta. Németországot utasította vissza Greynek az általános konferenciára irányuló javaslatát és hadat üzent Oroszországnak akkor, amikor Ausztria még javában tárgyalt. Erre gondolnak azok, akik Németország hibáit emlegetik a háború felidézésében. Németország bizott a hadiszerződésben és vesztett. Ha Németország győzött volna, számíthatunk volna uralomra? Mi maradt volna a Belga-Kongóból, mennyi maradt volna meg Anglia afrikai gyarmataiból? Gondoljunk csak a brestlitovszki szerződésre és akkor már tisztában vagyunk a német kívánságokkal.

A háborús pszichózisnak nem volt abban része, hogy Németországot elvették gyarmatait. Ez a tapasztalatnak az eredménye volt. Nem Lloyd George, hanem Smuts tábornok, nem Anglia, hanem Dél-Afrika akarta így. Dél-Afrika félt a német ügynökök munkájától, mert ezek állandóan izgatták a bennszülötteket. Dél-Afrika nem engedte meg, hogy Németország visszakapja Tanganikát és Ausztrália tiltakozik az ellen, hogy visszaadják az ausztráliai mandatárius területeket. Anglia még akkor sem adhatja vissza gyarmatokat ha akarja, mert ez nincs módjában. Ebben a kérdésben a brit világbirodalom dönt.

— Új világrekordra készül Cantacuzino. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint a „Intransigent” című párisi lap olyan hírt közöl, hogy tavaszal, mielőtt világkörüli útjára indulna, Bázu Cantacuzino kísérletet tesz a London-Fokváros vonalrekorrd megdöntésére, amit jelenleg Amy Mollinson tart 3 nap 6 óra és 28 perces idővel.

A láthatatlan füst

*

A londoni *Malik-Verlag*nál szencziós új könyv jelent meg. *Max Seydowitz* és *Kurt Doberer*, egy politikus és egy technikus, írta és *Todesstrahlen und andere neu Kriegswaffen* a címe. Az új támadó és védő fegyverekről szól. Azokról, amelyek csak a felszágzott fantáziákban élnek. Ismerteti továbbá a politikai okokat, iedológiákat és szociális összefüggéseket, amelyek tévtrá csábították az emberi intellektust. A kutúra szolgálata helyett a kutúra lerombolása a feladat, amit az emberi ész és találmányosság legujjában vállalt. Az itt következő cikk egyik jellemző részlete ennek a könyvnek.

A halált és romlást okádó repülőgép lesz a jövő háborújának egyik döntő erejű fegyverneme. Ezért szerepel minden fegyverkezési terv élén a légi védelem problémája. Az ellenség légi támadását fennt a levegőben vadászrepülőgépek, lent a földön géperejű ágyuk igyekeznek majd elhárítani. De az államok nem érik be ezeknek a védőeszközöknek fejlesztésével és megszervezésével. Százszázalékos biztonságot akarnak. Olyan eszközöket óhajtanak működésbe hozni, amelyek teljes biztonsággal ragadják meg az ellenséges repülőgépet és lerántják a magasból.

A világháborúban az olasz vezérkar légi kerítéssel próbálta megvédeni Velencét, az osztrák repülőgépeknek ezt az állandó támadási célpontját. Minden légi riadónál léggömböket küldött a magasba, melyek drótkerítést vontattak fel magukkal. Az osztrákok eleinte mulattak ezen az ügyefogyott, ezen a középkorba illő védelmi kísérleten. Amikor azonban a repülőgépek megakadtak a fémhálóban, akárcsak a légy a pók hálójában, mindegyik fronton alkalmazni kezdték ezt a védekezési rendszert.

A modern haditudomány hasonlíthatatlanul rombolóbb erejű pókhálót feszít az ellenséges repülőgépek elé. Ez a háló olyan szűkre van bogozva, hogy egyetlen repülő sem képes kievickélni belőle. Megfogja a motorját és a gép menthetlenül a földre zuhan.

A fegyverkezés titkainak őrei természetesen nem igen beszélnek erről a hadi eszközről. Inkább az elektromos halálsugarakról terjesztenek a sajtóban képtelen meséket, mert az a szándékuk, hogy ez a veszedelmes, ez a hatásos fegyver a villanyosság mítoszának kódéba vesszen. Tartósan azonban még sem lehet a suba alá rejteti ezt a találmányt. Kísérletezni kellett vele és a kísérletekről kiszivárgott néhány adat. Másszor légigyakorlatokat végeznek vele és erről is elterjedt némi hír. Miután pedig a találmány alapelve nagyon egyszerű, könnyű a hatását elképzelni.

Mint valami láthatatlan fém-kerítés lebeg a levegőben ez az új védőeszköz: a fémpor. De nem hálózza be, mint hajdan az olasz drótháló, a propellert, vagy az érzékeny kormányt, hanem egyenesen szíven dőfi a gépet: a motorját öli meg.

A találmány alapvető ötlete egyszerű. A harc. Ha sikerülis nagyobb mennyiségű fémport a levegőbe löni, vagy benne szétoszorni, ez a durva fémpor nem áll meg. Lehull és nem éri el a repülőgépek motorját.

A tudomány azonban megállapította, hogy a felsőbb levegőrétegekben vulkanikus por uszik; valamelyik tűzhányó dobta fel magába és sokszor heteken át benne marad. Egy stabil por-levegő keverék keletkezett, az aerosol.

A láthatatlan por feltalálói ezt a tapasztalati tényt aknálták ki. Egy rendkívül kemény fémport készítettek és úgy preparálták, hogy uszik a levegőben és csak lassan, rendkívül lassan hull alá a földre. A fémporttestcskének nemcsak könnyűeknek kell lenniök. Fontos kellék az alakjuk is. Egy alumíniumlapocska például, melyet egészen vékonyra hengereltek, sokkal lassabban hull alá, mint egy hasonló súlyú alumíniumgolyó. A láthatatlan füst tehát nem lehet sem törme-

lék alakú, mint a vulkánus por, sem pedig szemcsés, mint a csiszoló-por. Olyan formát kellett nekik adni, amely a repülésre alkalmasabbá teszi őket. Talán üveg keménységű acéscsillamokból áll a láthatatlan füst, talán korundkristályokból, talán... itt elérkezünk a találmány titkához, melyet a nagyhatalmak óvatosan takargatnak.

A láthatatlan füsttel már nagyarányú kísérleteket végeztek. Egy és más beke-reült a sajtóba is róluk. A londoni Daily Herald légügyi munkatársa például beszélt egy szakemberrel, aki éppen akkor tért haza a „külföldi kísérletek” egyikéről és lényeges adatokat közölt vele. A szakértő bámulatosnak minősítette a láthatatlan füstöt, az „invisible amoke”-t. Akárcsak valami kerítést „akasztják” a felhőkbe, hogy a támadó repülőgépek motorjait megbénítsák vele. Minden ország erősen őrzi ennek a találmánynak részleteit, mert háboru esetén gyökerestől fel fogja forgani a légiharc eddigi taktikáját. Ha a repülőgép motorja beszívja ezt a levegőben uszó anyagot, azonnal és tartósan leáll. Képtelenséget a gépet a veszedelmes zónából kimanóvrozino. Azonnal le kell szálljon. A hibát csak úgy lehet kijavítani, ha a motort teljesen szétszedik és megtisztítják; gyakran azonban még komplikáltabb javítási munkára van szükség.

Más kérdés, miképpen kerül a láthatatlan motorgyilkos füst a levegőbe? Erre két lehetőség kínálkozik. A technika mai előrehaladottsága mellett olyan levegőket bocsáthatunk a levegőbe, amelyek egy bizonyos magasságban robbannak. A port egy várható légitámadás előtt, vagy akár a támadás folyamán löhetjük a levegőbe. A harci-porral megtöltött golyók szétszórják a motorok végveszedelmét. A porral töltött golyóbisokát kilövő ágyuk sokkal nagyobb hatással fognak dolgozni, mint a közönséges védőágyuk.

A másik lehetőség a következő: Repülőgépek szállnak fel és ezek szórják szét nagy magasságból a veszedelmes port. Né-

hány ilyen repülőrajjal a határ mentén, vagyis a légi támadás által erősen veszélyeztetett épületek körül láthatatlan kerítést lehet vonni, amelyen egyetlen benzimotoros gép sem képes keresztülörni. Kivéve, ha ismeri a láthatatlan-kerítés helyét és magasságát és föléje kerül. Viszont a bombákkal megakart repülőgépek számára nagyon nehéz az efféle manőver. A láthatatlan füst természetesen a saját gépeket is veszélyezteti. A szétszórást végző gépeknek tehát nem szabad a porfelhőbe keveredniök. A láthatatlan falat persze minden légitámadás előtt meg kell újítani.

A Daily Herald híre 1934-ben látott napvilágot. Két évvel később egy kiváncsi képviselő interpellálta meg az angol kormányt a láthatatlan védőfalról, amely a hírek szerint hivatva van Angliát az ellenséges légitámadásokkal szemben megóvni. Nem kapott egyenes választ. Baldwin előbb így felelt: Nem adhatok felvilágosítást. Később óvatosságra intette az interpelláló képviselőt. Aztán hozzátette, hogy kísérletek folynak és nagyértékű eredményeket sikerült elérni. Végül ezeket mondotta: Nem szolgálom a közérdeket, ha szabatosabban megjelölöm azt a vonalat, amelyet eddig elérnünk sikerült.

A válaszból kitészik: A láthatatlan füst meg van, mint valami függönyvel lehet vele körülkeríteni a szigetországot. Más kérdés, hogy a támadó repülőgépek nem-e képesek ellene védekezni? A robbanó motorokról bizonyos, hogy menthetetlenek, ha rájuk hull a fémpor. Viszont itt a jó öreg gőzgép. Ennek hengere vizgőzzel dolgozik, a külső levegő, a pusztító por nem férközhetik a motor szívéhez.

A modern technika nem használt gőz-gépeket a repülőgépekhez, elavultnak ítélte ezt a berendezkedést. Viszont a láthatatlan füst kivédése megint aktuálisá teszi, hogy gőzgépekkel szereljék fel a repülőgépeket. Hitlerék is értesülést szereztek persze a láthatatlan füstéről. Ezért történt az az általános elképézet kiváló kísérletezés, amely gőzzel hajtott repülőgépeket igyekeznek konstruálni. Aki azonban ismeri a láthatatlan füstöt, meg fogja érteni, hogy Németország miért akar gőzrel hajtott bombavető gépeket a repülőrajjába beállítani. (f. i.)

Egy lapkirály és egy filmsztár kapják a legnagyobb fizetést Amerikában

Részletes beszámoló Amerika nagy fizetéseiről

Newyork, február 26. A washingtoni pénzügyminisztérium jelentései nem tartoznak a népszerű olvasmányok közé. De az elmúlt hetekben szolid családapák, gangszterek, számító démonok és bakfisok egyaránt lelkes izgalommal tanulmányozták a minisztérium legutóbbi jelentését. A kongresszus rendelkezése ugyanis nyilvánosságra hozták azt a vaszkos kötetre terjedő listát, amelyen az istenek kegyeltjei szerepelnek, vagyis, akik 15.000 dollárnál nagyobb fizetést kaptak 1935-ben.

Kiderült, hogy az Egyesült Államok legjobban fizetett polgára William Randolph Hearst, az újságkirály. Kerek 500.000 dollár fizetést kap — saját vállalatától. Legnagyobb meglepetésre mingyárt utána következik egy kis husos mozicsillag, akinek szekszepiljéért és „bemondásaiért” 480.833 dollárt fizetett a Paramount. A félmillió és hetven kilós, hölgy Mae West.

Mindössze ez a kettő jutott túl a négyszázezer számon, mert a harmadik legjobban fizetett „alkalmazott”, Charles W. Guttzeit, egy alig ismert vállalat elnökgazgatója, csak 398.880 dollár fizetést kapott. A General Motoros (a világ legnagyobb automobil-vállalata) elnökének, A. P. Sloane Jr.-nak fizetése 374.505 dollár volt s az elnök William Knudsen 325.869 dollárt kapott. Fordéknál nem dobálóztak a nagy fizetésekkel. Henry Ford nem is reflektált arra a pár dollárra, amit kaphatott volna s fia, Edsel, kénytelen volt megelégedni 100.379 dollárral, aminél az alelnök (P. E. Martin — 128.000 dollár), sőt az ügyvezető igazgató (Charles E. Sorensen) — 115.100 dollár) is többet kapott. W. S. Carpenter Jr., DuPont-De Nemours Company) 156.000 dollárt kapott, míg Lord Duveen, a világ legnagyobb műkereskedő „vállalatának” elnöke, mindössze 110.000 dollárt. Összesen 258 elnök fi-

zetése haladta meg a százezer dollárt. Az Egyesült Államok elnöké nem. Rooseveltt csak 75.000 dollárt kap.

Ha az elnökök szépen kerestek, a mozicsillagok sem panaszkodhatnak. A Paramount 368.000 dollárt fizetett Marlene Dietrich-nek (állítólag az idén kevesebbet keres és még kevesebbet fog keresni), 319.000 dollárt, Bing Crosbynek és 311.000 dollárt Gray Cooper-nek. A Metro listája több, mint 30 oldalt tesz és 112 olyan nevet sorol fel, amely után több, mint 50.000 dollár áll. Vezet persze Greta Garbo 332.000 dollárral, 1936-ban többet kapott.

Utána jönnek: Wallace Beery 278.000 dollár, Joan Crawford 241.000 dollár, William Powell 238.000 dollár, Clark Gable 211.000 dollár és Lionel Barrymore, Jean Harlow Constance Bennett, Jack Benny, Ronald Colman, Ann Harding, Jeanette MacDonald, Robert Montgomery, valamint a Marx-testvérek egyenként 100.000-tól 150.000 dollárig terjedő összeggel. Velük szemben Norma Shearer csak 80.000 dollárt, Gloria Swanson 53.000 dollárt, Ramon Novarro 62.500 dollárt és Maurice Chevalier — 53.000 dollárt kapott, Laurel és Hardy, helyesebben Stan és Bran együtt 241.000 dollárt kerestek, amiből a kövér Panra csak 85.000 dollár és sóvány társára 156.000 dollár esett.

Amerika 130 millió lakosa közül közel 100.000 embernek volt 15.000 dolláros vagy nagyobb fizetése 1935-ben. Ézzel szemben tízmillió embernek semmi fizetése sem volt. Ezek voltak a munkanélküliek.

— Akinek a vérnyomása magas és szívműködése rendetlen, úgy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyű székelést, ha reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Az orvosok ajánlják.

Bucur
I-só Ca
ki az e
demren
a nyak
mélyne
királyn
lokna,
A po
mentálj
— R
niszter.
Amikor
nyugod

Külön
zöttebb
hogy „
A liber
Az b
helyén
zása elő
ha nem
vázásán
a korm
csolatba
kormán
désben
ellenfele

Ez az
látszik.
ságosan
meg. Sz
követek
restiben,
sokat. A
restiben
Grigor
„Epicab
megszeg
sokat és
rendelet
bojtkotto

Mielőtt
szakítás
jövátetté

A kor
konzolid
zetét. Az
pózása k
a bucur
tek man
falaira,
a liber
manifesz
ti elnök
zöket
tényleg
hatóság
kus igen
amig a
dalmak

Az utó
még soh
gadtattá
Luca bek
Djuvara
nem volt
lelő kim
törvény

A kor
megbuko
mányos
hez. Az
tisztelet
A két

Fir
Teljesen
ságánál
nál fogv
EXTRA
SILKEN

Az utolsó etap első felvonása

Belpolitikai keresztmetszet a kormány átszervezése után

Bucuresti, február 26. Tatarescut az I-ső Carol-rend nagykeresztjével tüntette ki az uralkodó. Titulescu ugyanezen érdemrend legmagasabb kitüntetését kapta, a nyakláncot. Az országban csak öt személynek van meg ez a kitüntetés. Mária királynőnek, Averescu és Presan marsalloknak, Maniunak és Iorgának.

A politikai körök sokféleképpen kommentálják az esetet.

Rossz jel, — mondotta egy volt miniszter. — Saját tapasztalatomból tudom: Amikor jön a nagy kitüntetés, a kormány nyugodtan csomagolhat.

Különbözik már senki, még a legmeggröztöttebb liberálisok sem, vonják kétségbe hogy „az utolsó etap“ a végéhez közeledik. A liberális rezsim agonizál.

Az biztos, hogy a kormány egyelőre a helyén marad. A költségvetés megszavazása előtt semmiestre sem távozik. De ha nem is állanak a költségvetés megszavazásának küszöbén akkor sem távozzanak a kormány a külföldi diplomatákkal kapcsolatban fölmerült konfliktus miatt. A kormány nem kapitulálhat ebben a kérdésben s ezt mindenki, még a kormány ellenfelei is elismerik.

Ez az ügy különben elég komplikáltnak látszik. Tatarescu a parlament előtt tulajdonképpen kategórikus hurokat pendített meg. Szó sincs róla: az olasz és a német követek nem maradhatnak többé Bucurestiben, megszegték a diplomáciai szokásokat. A két követ azonban még Bucurestiben van.

Grigore Filipescu vezércikkét ír az „Epocában“ arról az olasz követről, aki megszegte Svájcban a diplomáciai szokásokat és miután az olasz kormány nem rendelte vissza, a svájci nép társadalmi bojkottot alkalmazott vele szemben.

Mielőtt a két állam között diplomáciai szakításra került volna sor, az olaszok jóvá tették a hibájukat.

A kormány átszervezése pillanatnyilag konszolidálta a Tatarescu kormány helyzetét. Az átszervezést az anarchia elhárítása követelte meg. A napokban például a bucuresti szélsőjobboldali diákszervezetek manifesztumot ragasztottak a főváros falaira, amelyben durva támadást intéztek a liberális párt és a kormány ellen. A manifesztum, amelyet Trifa diákszervezetei elnök irt alá, többek között a következőket tartalmazza: Azt kérdik vajjon tényleg fölébe helyezkedünk a törvényes hatóságoknak? A mi válaszuk kategórikus igen! És ez a válaszuk mindaddig, amíg a gyűlölt liberális párt... s a szidalmak hosszu sora következik.

Az utóbbi időben bizonyos elemek eddig még soha nem tapasztalt kilengésekre ragadtatták magukat. A jámbor és szelíd Luca belügyminiszter, az előkelő és finom Djuvara igazságügyminiszter nem tudtak, nem voltak képesek elég eréllyel a megfelelő kiméletlenséggel a rendezavarókra s a törvényességükre lesujtani.

A kormány inogni kezdett s már-már megbukott, amikor a legmagasabb alkotmányos fórum hozzájárult az átszervezéshez. Az átszervezés a rend és a törvénytisztelet jegyében zajlott le.

A két bűnbak, Luca és Djuvara akarva,

nem akarva távoztak: Tatarescu előzékeny és bőkezű volt: Luca és Djuvara, mint tárca nélküli miniszterek maradtak a kormányban. A két derék ember vigasztalodni fog.

A kormányát szervezés legérdekesebb momentuma Gabriel Marinescu bevonulása a kabinetbe. Bucuresti rendőrprefektusára vár a nehéz feladat helyreállítani a kompromittált törvénytestet, pótolni azt, amit a derék, de puha Luca elhanyagolt. „Gavrila“, ahogy népszerűen hívják a fővárosban, olyan ember, aki nem ismeri a rendőrközegnek reszketnek tőle, de szeretik. Gavriállal nem lehet tréfálkozni, övele még senki sem húzott ujjat... még Mihalache is megjárta vele, pedig Gavriila akkoriban csak prefektus, Mihalache pedig belügyminiszter volt. Maniu és Mihalache távoztak, de Gavriila Marinescu a helyén maradt.

A népszerű rendőrprefektus előléptetésének még a nemzeti parasztpárt berkeiben is örvendek volna, ha Marinescu nem tartja meg továbbra is a rendőrprefektusi állást is, amely betöltetlenül maradt.

Mert addig, amíg Marinescu Gavriila Bucuresti rendőrprefektusa, Mihalache nem lehet miniszterelnök.

Az a tény, hogy a megüresedett miniszteri tárcákat csupán ideiglenesen foglalták el, mégis azt igazolja, hogy az „utolsó etap“ valóban az utolsó.

Nem akarunk felcsapni profétának s bár tudjuk, hogy nincsenek kizárva a meglepetések, annyi bizonyosnak látszik, hogy a szélsőjobboldal már nem jöhet. Az utóbbi időben történt események azt mutatják, hogy a szélsőjobboldal erősen lejárta magát. Legalább is egyelőre.

Az új kormányt tehát sem Goga, sem Vaida nem fogják megalakítani.

A helyzet jellemzésére fogadjuk el Grigore Filipescu szavait, amelyeket a királyi audienciáról való távozása alkalmával mondott:

- A helyzet nagyon jó.
- Kinek a szempontjából?
- Az ország szempontjából.

Es ha Filipescu mondja, akkor még mi is elhitjük, hogy a helyzet még jóra fordulhat. (—del.)

BALAKLAVA (41-es brigád)

A Daily Mail igen éles hangon bírálja a volt négyes meghívását, amely a lap szerint komolyan veszélyezteti az Olaszországhoz való jóviszonyt.

A Morning Post ugyancsak sajnálkozását fejezi ki a meghívás szerencsétlen ötlete fellett. A lap római jelentése szerint a koronázáson való részvételt Olaszország attól teszi függővé, hogy Anglia visszavonja vagy fenn tartja a volt négyes meghívását.

A Times szerint Hajlé Szelasziének a koronázási ünnepségen való részvételéről nem lehet komolyan szó. Hajlé Szelaszié már csak azért sem vehet részt a koronázási ünnepségen, mert ezen egyetlen koronás fő sem fog személyesen megjelenni.

A Londonban még működő abesszin követéség közleményt adott ki, amely szerint a négyes a meghívást hivatalosan elfogadta. Az ünnepségeken azonban személyesen nem vesz részt, hanem később megnevezendő személyiséggel képviselteti magát.

Londoni abesszin körökben úgy tudják, Hajlé Szelaszié vejét, Rasz Desztát Kelet-Abesszinából Londonba akarja hozatni s ott akarja megbizni a koronázási ünnepségen való képviseltetésével. Tekintettel arra, hogy Rasz Deszta az egyetlen az abesszin hadvezérek közül, aki Abessziniában még mindig ellenállást fejt ki az olaszokkal szemben, olasz részről nem lesznek majd abban a helyzetben, hogy a koronázási ünnepségen Olaszország képviseltesse magát, mert Rasz Deszta megjelenése az ünnepségeken Olaszország megsértését jelenti.

Az angol kormány részéről most megkísérlik, hogy a volt négyest ettől a tervétől eltérítsék és módot keressenek arra, hogy az olasz kormány lehetséges legyen a koronázáson való részvétel.

Kvartin, volt pesti főkéntor — palesztinai narancsültetvényes

Budapestről jelentik: A békeidőben egyik híressége volt a fővárosnak Kvartin József, a pesti zsidó hitközség dohányuccai templomának főkéntora. Oroszországból szerződötték és ott maradt a háború alatt is, aztán Amerikába ment ki, ahová hangversenykörútra szerződötték. Onnan nem is tért többé soha vissza, évek óta hirt sem hallottak magáról, amíg most Budapestre a déligyümölcskereskedésekben fel nem tűntek narancsküldemények, amelyek jelzése „Kvartine“. Amint kiderült, ezek a narancsok az egykori pesti főkéntor természetéből valók. Kvartin ugyanis egy rendkívül érdekes amerikai üzletén elért nyereségéből Palesztinában, Tel-Aviv közelében tizenkétzer fából álló narancs- és grapefruit-ültetvényt vásárolt meg.

Quartin meggazdagodását két Pestre került orosz honfitársának, Visnyák Györgynek és Ábrahám Józsefnek köszönhette. Ezek a pogrom elől menekülve érkeztek Budapestre és itt megalapították az első enyveshát fotografáló üzletet. Ennek az üzletnek az volt az alapja, hogy boszorkányos gyorsasággal enyveshátu papírra egész kis formájú fotografiákat készítettek olcsó áron. A háború kitörésekor a két orosz menekült Amerikába ment ki, ahol később tőkéltesítették. Fotomatón néven ismertté lett találmányukat. Ez abból állott, hogy a fényképezőgép egy szerre nyolc látószögből készít fényképet. Az első géphez pénzre volt szüksége. Ezer dollár kellett, amit Kvartin hitelezett és ezzel a Fotomatón társtulajdonosa lett. A vállalat nagy sikereket ért el, részvényeit a newyorki tőzsdén is jegyezték. A nagy konjunktúra idején ezek árfolyamában ugárrászert emelkedések következtek be. A hírek szerint Kvartin az ezer dollárjért kapott részvényeit kétszáz ezer, Visnyák a maga pakettjét 650 ezer, Ábrahám pedig másfélmillió dollárért értékesítette. Kvartin a pénzével Palesztinába vándorolt ki és ott ültetvényes lett.

— Megkezdik az állami adósságok kifizetését. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium törvényjavaslattal dolgozik az állami adósságok rendezése ügyében. A javaslat szerint az 1934-35. év költségvetési évi adósságok teljes egészében készpénzben fizetnek ki, míg az 1932-33. év előttiek 20 százalék készpénzben, 30 százalék adóbonokban, valamint állami papirokban, 3 százalékos konszolidációs kölcsönrel fizetnek.

Önként feloszlatták a romániai szabadkőműves nagypáholyt

BUCURESTI, február 26. Az ortodox egyház és a szabadkőműves páholyok vezetői közti megbeszélések alapján a nagy keleti skót-ritus nagypáholyát feloszlatták. Miron patriárka erről értesítette öfelségét. A román szabadkőművesek közleményt adtak ki, amelyben kijelentik, hogy a trón, haza és vallás iránti tiszteletük kifejezésre juttatása végett, illetve annak bizonyításaképpen, hogy mindig ilyen érzelmeket tápláltak, feloszlatták a páholyt.

Select Mozgó

Rökk Marika egyetlen filme: A szív nem eladó

Juda oroszlanja száműzetésben

Résztesz-e a négyes az angol koronázáson

London, február 26. Bath melletti nemrég vásárolt birtokának, Fairfieldnek parkjában naponta hosszu sétákat tesz egy középtermű, karsu, szomorú tekintetű férfi, aki hosszu kekesfekete kabátot és széleskarimájú fekete kalapot visel. Fairfield új gazdáját a helységben „Mr. Tafari Makonnen“ néven ismerik — közismertebb neve azonban I. Hajlé Szelaszié, a Királyok Királya, Juda oroszlanja, Etiópia excsászára. Egész királyságából csak a császári korona maradt meg — amelyet Londonban az egyik bankház safejében őriztet, továbbá az a pénz és értéktárgyak, amelyekel sikerült még menekülés alkalmával magával vinnie.

Emlékiratok amhara nyelven

Az ex-négus bathi élete meglehetősen nyugalmasan folyik le. A tizennégy szobás régi kastélyba csak kevés látogatója érkezik Abesszinia egykori uralkodójának, aki itt a száműzetésben is megtartotta egyszerű szokásait. Reggel hét órakor kel, majd délig dolgozik, azután két órát pihen és eljártzik gyermekeivel, ami — mint mondja — a legnagyobb szórakozás számára.

A délutáni tea után megint egészen vacsoraig dolgozik. Pontban nyolckor fogyasztja el estebédjét, majd folytatja az írást és olvasást egészen éjfélig.

Munkája olyan természetű, amely rövidesen az egész világ közvéleményét érdekelni fogja: életrajzát írja amhara nyelven, amelyet azután titkárai fognak lefordítani angolra. Maga az ex-négus nem beszél angolul, de elég folyékonyan tud társalogni franciául és — ez a sors iróniája — olaszul.

Esténként néha feleségével beül autójába és kisebb turát tesz a város környékén. Néha ugyancsak autón meglátogatja bathi vagy londoni angol barátait. Az autót minden esetben megbízható abesszin sofőrje vezeti.

Fairfieldben az ősi György-korabeli kastélyban ugyanugy megtartják az összes udvari ceremóniakat, mint valamikor Addisz Abebában. A különbség talán annyi, hogy

csupán Hajlé Szelaszié és a volt császárné viseli még az abesszin öltözetet — udvartársuk tagjai azonban modern európai ruhában járnak.

Nemrégiben az egyik bathi vendéglő nagytermében összejövetelt tartottak a Londonban és London környékén élő abesszinek. Körülbelül kétszázan jelentek meg a nagy fogadáson, amelynek során Hajlé Szelaszié egy vörössel és arannyal bevont emelvényen, trónszéken ülve fogadta egykori alattvalóinak hódolatát.

Bevonulásukkor a zenekar az abesszin nemzeti himnuszot játszotta és az excsászárné a dal hallatára könnyekre fakadt.

Mi igaz a kincsekben?

Hajlé Szelaszié mesés gazdagságáról különben a legutóbb hírek vannak forgalomban. Meg kell állapítani azonban, hogy a híresztelések nagy része — pusztán legenda.

Annakidején az a hír terjedt el, hogy száz vasládában és száz csomagban mintegy tiztonnányi kincset szállítottatott el Abessziniából való menekülésekor és a közhir úgy tudta, hogy a kincses szállítmány aranyat, drágaköveket és mexikói ezüstdollárokat tartalmazott.

A valóság ezzel szemben az, hogy annak a holminak, amelyet Hajlé Szelaszié magával vitt, legnagyobb része ezüstneműekből, butorokból és értékes szőnyegekkel állott.

Nemrégiben került nyilvános árverésre a volt négyes ezüstkészletének 4500 darabja. Es az árverés összesen csak 2525 fontot eredményezett, ami éppen csak arra lesz elegendő, hogy kihuzza vele az átmeneti időt, amíg értékesíteni tudja vagyonának valóban számottevő részét: a dzsibuti-adisz-abebei vas utárszövetársaság 8650 darab részvényét, amelynek forgalmi értéke 150—200.000 fontot tesz ki.

A négyes meghívója

A Daily Telegraph valószínűnek tartja, hogy Hajlé Szelaszié eleget tesz az angol udvar meghívásának és résztvesz a koronázási ünnepségen.

Figyelem hozzáférők!

Teljesen verseny nélkül áll ujszerű finomságánál és feltétlen 5 évi megbízhatóságánál fogva az új „PRIMEROS BRILLIANT EXTRA PRIMISSIMA“ és az új „LUXUS SILKEN FINEST“. Győződjön meg róla Ön is.

mentén, sen veszélytelen kerületben benzintörni. Kierítés helyén. Viszont épek száma saját géprást végző porfelhőbe lát persze ell újítani. en látott kíváncsi angol kormány amely a t az ellen megóvni. Baldwin felvilágosította az innozáttette, agyértékű géll ezeket közérdekelt, azt a vokerült. atlan füst vel lehet égot. Más ok nem-e banó mo-tetetlenek, nt itt a jó zózzel dol-por nem znált gőz-nak itél-e a látha-állissá te-el a repü-szerzetek rt történt ó kísérle-tilógépeket an ismeri-a érteni, gőzerővel pilórajába (i. i.)

llárt. Az Roosevelt mozicsil-Paramount etrich-nek és még 0 dollár, Gray Co-nt 30 ol-tel, amely Vezet per-1936-ban

3.000 dol-William e 211.000 a Harlow Ronald MacDonald, Marx-test-0 dollárig Norma Swanson 500 dol-00 dollárt ben Stan esett, ami-lár és so-

til közel ros vagy szemben sem volt. és sziv-erőkődés ne reggel rmészetes Az orve-

KÖZGAZDASÁG

A román elem elősegítése a kontingentálási bizottság feladata — mondotta Pop Valer miniszter

Bucuresti, február 26. (Az Uj Kelet tud.) A kontingentálási bizottság tagjait a kormány a következő összetételben nevezte ki: Th. Ficsinescu nagyiparos, aki egyben a bizottság elnöke, Mociornita D. cipőgyáros, a bizottság alelnöke, Daniel Tecan képviselő I. Vácutá, a chisineui ipar kamara elnöke és Al. Polizu, a külkereskedelmi hivatal vezetője, akik az igazgatótanács tagjai. A bizottság rendes tagjai között szerepelnek: M. Vulcanescu vámigazgató, Cezar Popescu iparügyi vezér-

igazgató, a mezőgazdasági kamarák szövetségének elnöke, stb.

Az új bizottság beiktatása alkalmával tartott beszédében Pop Valer miniszter a kontingentálási bizottság egyik feladatának az elfogulatlan tárgyalosság szem előtt tartását, másik feladatának pedig a román elem fokozottabb támogatását és elősegítését jelölte meg.

A miniszter szerint, úgy látszik, ez a két szempont békésen megfér egymás mellett.

Törvényjavaslat készült a patenta fixa 300.000 lejig való kiterjesztésére

Az egyenes adótörvény módosító javaslata elkészült. A javaslat a patenta fixa alapján való adózást kiterjeszti mindazokra kereskedőkre, akiknek évi adóköteles jövedelme nem haladja meg a 300.000 lejt.

A részvénytársaságokra egyszázalékos illetéket vetnek ki, amely az alapítók és tartalékok után fizetendő, még akkor is, ha a vállalat veszteségesen működik. 1,

A pénzügyminisztérium elkészítette a házadó fel- emelésére vonatkozó törvényjavaslatot

Beszámoltunk arról, hogy az új, részben vagy egészen adómentes házakra a kincstár javára szóló adót vetnek ki. Az erre vonatkozó törvénytervezet már elkészült és a következő intézkedéseket tartalmazza:

Az egyenes adótörvény 13-ik szakaszában megállapított adó alól részben, vagy egészen mentesülő beépített ingatlanok adómentes jövedelmére április elsejével a következő és az államkincstár javára szolgáló adót fogják szedni:

Évi 50 ezer lej jövedelemig, vagy jövedelemrész 6 százalékos;
évi 50—75 ezer lej jövedelemig 8 százalékos;
évi 75—125 ezer lej jövedelemig 10 százalékos;
míg abban az esetben, ha az új adó alá eső jövedelem, vagy jövedelemrészlet meghaladja az évi 125 ezer lejt, 12 százalékos adó fizetendő.

Természetesen az új adó nem érinti az új házakra kivetett hadseregfelszerelési adót, amely az ingatlanjövdelem ama része után fizetendő, mely jövedelemrész viszont nem esik az új házadó alá.

Az új házadóval fizetendő azonban egyidejűleg az egy százalékos statisztikai illeték is. Az új adó alá eső jövedelemrész mentesül az adiciónális és supra-cota alól.

Rövid üzleti hírek

Minele Sorecani S. A. zárkutatmányi jogot kapott a clujmegyei Bagara község határában kaolin előfordulások feltárására.

Bohn jimboliai cserép és téglagyár hatmillió lej investícióval fayance cikkek gyártására is berendezkedett. Eddig az országban fayance-áru csak a ploesti Uzi-nele Ceramic S. A. gyártott.

Phönix wieni biztosító társaság likvidációját szabályozó most megjelent harmadik osztrák törvény szerint a Phönix jogutódja: Österreichische Versicherungs A. G. csak azon kötvényekből származó kötelezettségeket tartozik teljesíteni, mely

kötvények Ausztriában kötettek és amelyek díjai Ausztriában lettek fizetve.

Izzólámpában az ország évi szükséglete 3.5 millió darabra rug. Ezt a mennyiséget a részben már működő, részben most szerelés alatt álló gyárak: Tunggram, Lumen, Electrostar, Eterna és Hirschmann aradi gyárak nemcsak teljesen fedezik, hanem a Tunggram gyár üzembehelyezésével a román izzólámpagyárak már export célokra is termelni fognak.

Irti kartonnyomógár Medias 5.766.000 lej értékű svájci gépiparra kapott engedélyt az investíciós bizottságtól.

Bucuresti értesítés szerint a zlini **Bata-Művek** hó- és sárcipó osztályának képviselőt, melyet több éven át Goidl Lajos bucaresti cég birt, nevezettől megvonta. Goidl Lajos nem vonul ki teljesen a szakmából, egy bucaresti kisebb gumigyár finanszírozását vállalta.

A kaptafa és a sarokgyárak elhatározták, hogy eladási feltételeiket a következőképpen módosítják. A számlakeltétől 14 napon belüli fizetésnél öt százalék, 30 napon belüli fizetésnél 3 százalék, 60 napon belüli fizetésnél nettó. Az áraknál a következő pótlékok számítják fel: faszarknál tucatonként 5 lej, kaptafánál páronként 3 lej, számfánál páronként két lej és csizma számfánál 10 lej. A körlevelet, melyet a gyárak szétküldöttek Stiaszny cégek Arad —Bucuresti, valamint Kaptafagyár Lugoji irták alá.

A cluj iparkamara közleménye. Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy több hollandiai és belgiami cég Romániában kereskedelmi összeköttetést keres. A lista a kereskedelmi és iparkamara 9 számú szobájában, I. emelet, megtekinthető.

Vasárnap nyitva tarthatnak az órák és ékszereszek. A cluj iparkamara közli, hogy a munkaügyi minisztérium február 20-iki rendelete értelmében az órák és ékszeresek üzletek február 23-án vasárnap délelőtt 1 óráig és délután 3—7 között nyitva tarthatnak, alkalmazottainknak azonban túlorát kell fizetniük.

Az egészségügyi illetékek ellenőrzése. A cluj Sfatu Negustoresc (Kereskedő Tanács) a most folyó évi egészségügyi ellenőrzési illetékkivetésekkel kapcsolatban ismételt felhívja a kereskedők figyelmét, hogy ez az illeték az üzlet bérének 1, 2 vagy 3 százaléka lehet, az alábbi, a végrehajtási utasítás 7. szakaszában foglalt meghatározás szerint: a) 1 százalékkal rovanók meg a detail eladással foglalkozó kereskedelmi

üzletek. b) 2 százalékkal: mindenféle irodák, kézműipari műhelyek és kisipari műhelyek 5 lóerőig; látványossági helyiségek, fürdők, szállodák, garázsok és mindenféle áru vagy anyagraktárak, valamint minden más hasonló vállalat. c) 3 százalékkal: a fogyasztási helyiségek, ellátással egybekötött butorozott szobák, élelmezési cikkek eladásával foglalkozó lerakatok (depozite), valamint mindenféle gyárak és iparvállalatok. A vonatkozó törvény 4-ik szakasza értelmében az üzlethelyiségek 1 százalékkal rovanók meg.

Romadur sajt
Legjobb minőség!
Ismét kapható.
Vizsonteladónknak engedmény. Hechserrel.
„Pardess” ort. kóser élelmiszerlerakat
Cluj, Piața Mihai Viteazul 1.

SZÍNHÁZ-FILM

Rip van Winkle

A klasszikus operettirodalom egyik leg-szebb gyöngye, a Rip van Winkle ismét a színház műsorára került.

Érdekfeszítő, romantikus mese, feledhetetlenül szép, örökbecsű muzika tette a Rip van Winklet a nagy operaházak egyik leg-vonzóbb műsordarabjává. A mi színházunk hónapokon át tartó, gondos és teljes munkáját elkövetett, hogy méltó előadásban adja elő ezt a vigopeárt.

A Rip van Winklet nálunk Gróf László rendezésében, Stefanidesz József betanításában Solymosán Magda, Stefanidesz III, Czoppán Flóra, Bereczky Magda, Gari Gyula, Borovszky Oszkár, Csóka József, Fülöp Sándor, Deesy Jenő, Csengeri Aladár és Dancsó György éneklék.

A Rip van Winkle kiállítás is méltó a gyönyörű darabhoz, amely bizonyára állandó darabja lesz a játékrendnek.

Budai Nagy Antal

— Kós Károly hatalmas drámája Bánffy Miklós gróf rendezésében —

Hétfő este lesz a bemutatója nálunk Kós Károly transzilván drámájának, a Budai Nagy Antalnak.

A vigszínházi előadás messzehangzó sikere után fokozott lendülettel készül a színház ennek a nagyszabású, monumentális drámának az előadására, hiszen a mi színházunknak szívügye és becsületügye, hogy a most megszülető transzilván drámáinak ez az érett, kiforrot mesterműve méltó tolmácsolásban kerüljön a közönség elé.

Történelmünk egyik kevéssé ismert, de annál jelentősebb eseménye, a kalotaszegi husszita forradalom a tárgya Kós Károly drámájának. Forró, sűrű, izgalmas történelmi levegőben perreg le a dráma, amely sokkal több, mint történelmi érdekesség, hiszen magva örök és multhatatlan emberi probléma.

Nem csoda, hogy a pesti kritikuskok a Budai Nagy Antalról úgy írnak, mint a magyar drámaírás megújodásáról és megemésedéséről. És érthető az a páratlan érdeklődés is, amely a Budai Nagy Antal itteni bemutatóját megelőzi.

Külön tisztesség számunkra, hogy a Budai Nagy Antal rendezését nálunk is Bánffy Miklós gróf végzi, akinek rendezői zsenije és univerzális tudása a vigszínházi sikernek is egyik főtenyezője volt.

A dráma címszerepét Nagy István alakítja, a többi szerepeket Kós Dodó, Beness Ilona, Czoppán Flóra, Csóka József, Fülöp Sándor, Gróf László, Jenei János, Kovács György, Lantos Béla, Simon György, Tompa Sándor, Tóth Elek alakítják.

Szombat és vasárnap délutáni előadások

Ma délután 5 órakor A virágzó asszony című kitünő vígjáték kerül színre olcsó hely-árakkal.

Vasárnap délután 3 órakor az Eső után köpönyeg kerül színre ugyancsak olcsó hely-

árakkal. Vasárnap délután 6 órakor negyed-szer és közkívánatra kerül színre Karinty Figyes és Majoros István most bemutatott és hatalmas sikert aratott új szatirja, A nagy ékszerész van műsoron.

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 5: A virágzó asszony. (Olcsó helyárakkal.)

este 9: Rip van Winkle. (Rendes bérlet.)

Vasárnap d. u. 3: Eső után köpönyeg. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6: A nagy ékszerész. (A nagyszerű Karinty—Majoros vígjáték negyedik előadása.)

este 9: Rip van Winkle. (Harmadszor.)

Hétfő fél 9: Budai Nagy Antal. (A transzilván ciklus bemutató előadása. Kós Károly nagyszerű, négyfelvősös drámája. Rendező: Gróf Bánffy Miklós. A diszleteket és kosztümöket Kós Károly tervezte. A címszerepben Nagy István. Főszereplők: Borovszky Oszkár, Beness Ilona, Czoppán Flóra, Csóka József, Fülöp Sándor, Gróf László, Jenei János, Kós Dodó (mint vendég), Kovács György, Lantos Béla, Simon György, Tompa Sándor, Tóth Elek. Premierbérlet 21. szám.)

Kedd fél 9: Budai Nagy Antal. (Rendes bérlet.)

Szerda fél 9: Budai Nagy Antal. (Harmadszor.)

Péntek, február 26 (Timisoara): Herodiada.

Szombat, február 27 (Timisoara) (matiné): Szimfónikus hangverseny.

Szombat, február 27 (Timisoara) (este): Vigözvegy.

Vasárnap, március 7 (matiné): Piros rózsák.

Hétfő, március 8: Horia.

Szerda, március 10: Vigözvegy.

ROMÁN OPERA MŰSORA

Vasárnap, február 28 (Timisoara): Az el-adott menyasszony.

Hétfő, március 1 (Oradea): Herodiada.

Kedd, március 2 (Oradea): Piros rózsák.

Szerda, március 3 (Satumare): Herodiada.

Péntek, március 5 (Cluj): Az eladott menyasszony.

Szombat, március 6 (iskolai matiné): Bohémélet.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A havasok királya. Luis Trenker, a világhírű siverszenyő szenzációs sportfilmje. Csodás tájfelvételek Tirol festői hegyeiről. Izgalmas siverszenyek, boxmérkőzés és más érdekes sportesemények. Műsor előtt a legújabb Fox világhíradó.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

En és a császárnő. Charles Boyer (a Mayerling Rudolf trónörökös) és Lilian Harvey egyetlen együttes filmreke. A francia film legújabb világsikere. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhíradó és Romániai aktualitások. Vasárnap d. e. 11.20-kor olcsó matiné: Luis Trenker sportfilmje: A hegyek királya.

INLUENZAJÁRVÁNY dühöng ország-szerte. Magas láz, főtájás, a meghülés egy-kisérő jelenségei teszik kellemetlenné a betegséget. A DIANA sóborszesszel való bedörzsölés csillapító hatása, amellel elmulasztja a fejfájást is, mig kitünő alkatrészei meggyorsítják a vérkeringést, fellidítik a szervezetet. Influenzás betegnek DIANA sóborszesszel bedörzsölés valóságos megváltás.

de

Mie

Budapest Magyarorszá a felszínre az utóbbi nyik, most ság, hanem rében is. eszméizére amelyre az gazdapárti many figye a sajtóban láciorá; Pe rendbontás nyomásra ebebreteni e

Délben t avatását f ténetsen z tiltakoztak utolsó pill való hivatk a három z tor szobájá ták, ütlegel éppen ugy, jelent hozza ték a zsidó koknak mi a pécsi mo dor a Lová közben ren tek, feltü kiabálni ke filmet a m úgy ellen a Bródi Sánd darabot fi mint (Perd főszerelői: Kabos Gyú csak zsidók A mozi órság közb tozó fiatal

Ugyancsa osoportok zsinagoga rakatablaká a zsidó jár terjesztette rus claus követelik, a egyetem jo zsidó hallg az emlékir arra, hogy hat százalé zsidó hallg a zsidó r vizsgálni, b azelött zajl délvideki e kéreésre ha időpontra, h met a keres Ezek a k alkalmasak tassák. Ugy tüntetések ifjuságot eg nevezett Tu ben és fesző amelyen VÉ viselő, a Tu Dr Dérczi mint Kostya vezérek bes jelentették, leni tünteté tak le. Kém nár, a diák dezője felu totta az ifj tüntetni.

Több m Kémeryt. A Fórum mozi előcsarnoká Endre nev ayugalmazó zsidó filmet gató eluta

A miniszterelnök nyugalomra int, de szüntelenül folyik az uszítás és a rendbontás Magyarországon

Miért tüntettek a Lovagias ügy című film előadása ellen az antiszemita diákok. Pénzbüntetésre ítélték a budapesti zavargások vezetőjét

Budapest, február 26. Néhány nap óta Magyarországon nyers leplezetlenséggel tört a felszínre a szélsőjobboldali agitáció, amely az utóbbi hetekben különösen intenzíven folyik, most már nemcsak az egyetemi ifjúság, hanem a munkásság és parasztság körében is. A magyar közéletben jólismert eszmézők műve ez a gyújtó propaganda, amelyre az elmúlt héten Mojzes János kisgazdapárti képviselő hívta fel a magyar kormány figyelmét. Mintegy válaszképpen erre a sajtóban nagy visszhangot keltő interpellációra, Pécsét megkezdődtek az egyetemi rendbontások, amelyek láthatatlan gombnyomásra áttejtek a budapesti, majd a debreceni egyetemekre is.

A zavargások kirombanásának ürügyét a pécsi egyetemi hallgatók keresték és találták meg abban, hogy az egyetem rektora és tanácsa elfogadta a pécsi zsidó diákok menza-bájljának védnökségét. Hiábavaló volt az egyetem rektorának megnyugtató nyilatkozata, hogy a „védnökség elfogadása pusztán formalitás” és hiábavaló volt az is, hogy a pécsi megyéspüspök a keresztény böjti napok ellenére megadta az engedélyt a bál megtartásához, tüntető csoportok vonultak fel az egyetemre, zsidó hallgatókat véresre verve dobták ki annak épületéből. A diákok háromnapos sztrájkot proklamáltak és ennek második napján az események különösen tragikus fordulatot vettek.

engedély nélküli felvonulás miatt 600 pengő pénzbüntetésre ítélték.

A miniszterelnök ígér

A magyar politikai életben a sorozatos rendbontások élénk visszhangra találtak. A demokratikus lapok erélyes hangú cikkeiben követeltek intézkedést. Darányi Kálmán miniszterelnök a képviselőház folyosóján az újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

„A vasárnapi és hétfői tüntetések elszórt jelenségek, amelyekből általánosítani nem lehet. Semmi nyugtalanságra nincs ok, mert a kormány a közrendet minden körülmények között biztosítja és fenntartja. Az egyetemi rendzavarások körülményeit a választási és közoktatásügyi miniszter ur fogja tisztázni. Az ország magasabb érdekei szempontjából megismétlem azt a kívánalmat, hogy szűnjék meg végre minden olyan szándék, amely a rendet és a köznyugalmat meg akarja bontani, mert ellenkező esetben a kormány kénytelen lesz kíméletlen erélyt.”

Miért nem kell a nyilaskeresztéseknek a Lovagias ügy?

Délben félelme órára négy jelölt doktorrá avatását tüzték ki, akik közül hárman természetesen zsidók voltak. A sztrájkoló diákok tiltakoztak az egyetem rektoránál, aki az utolsó pillanatban az igazgató hangulatra való hivatkozással eltanácsolta az avatástól a három zsidó jelöltet. Amidőn ezektől a rektor szobáját elhagyták, a diákok megtámadták, ütlegelni kezdték és véresre verték őket éppen úgy, mint az ünnepélyes akusra megjelent hozzátartozóikat. Délután véresre verték a zsidó diákokat, délután pedig a diákoknak mintegy száztagú tüntető csoportja a pécsi moziba vonult és ott Hunyadi Sándor a Lovagias ügy című filmjének vetítése közben rendeztek parázs tüntetést. Piszszogtak, feltűnően krákoztak, majd egyesek kiabálni kezdtek, hogy „vegyék le ezt a zsidó filmet a műsorról”. A kifogás a Lovagias ügy ellen az volt, hogy a szerzőn kívül, aki Bródi Sándor fia, tehát apai ágon zsidó, a darabot filmre átíró Vadnai László, valamint (Perczel Zitát le számítva) a darab főszerzői: Gombaszögi Ella, Rádai Imre és Kabos Gyula és a darab rendezője ugyancsak zsidók.

A mozi igazgatójának kérésére a rendőrség közbelépett és mintegy tiz-husz kiálló fiatalembert kivertek a teremből.

Nem huszonöt, hanem csak öt és fél százalék

Ugyancsak a délutáni órákban tüntető csoportok járták be a várost, bevették a zsinagóga ablakait, több zsidó kereskedő kirakatablakát törték össze és bántalmazták a zsidó járókelőket. A diákok emlékiratot terjesztettek a rektor elé, amelyben a numerus clausus törvény szigorú alkalmazását követelik, arra való hivatkozással, hogy az egyetem jogi karán 25 százalékot is eléri a zsidó hallgatók száma. Az egyetem rektora az emlékiratra való válaszában rámutatott arra, hogy a jogi karon az engedélyezett hat százalék helyett csak öt és fél százalék zsidó hallgató van. Kijelentette azt is, hogy a zsidó menzabál ügyét újból meg fogja vizsgálni, bár ez a bál már tizenegy nappal azelőtt zajlott le és a zsidó diákok éppen a délutáni egyetemi hallgatók egyesületének kérésére halasztották el báljukat ilyen késői időpontra, hogy az általuk előre lefoglalt terem a keresztény diákoknak átengedhessék.

Ezek a kijelentések azonban nem voltak alkalmasak arra, hogy a diákokat megnyugtassák. Ugyanezen a napon megkezdődtek a tüntetések a fővárosban is. A jobboldali ifjúságot egyesítő Turul szövetség, az ugyanevezett Turulvárosban nagy tömeg jelenlétében és feszült atmoszférában gyűlést tartott, amelyen Végváry József kormánypárti képviselő, a Turul szövetség fővezére elnökölt. Dr. Dércei Ferenc országos turulvezér, valamint Kostyál László és Szabó Sándor turulvezérek beszéltek a tömeghez. Az egyik kijelentette, hogy Pécsen a Lovagias ügy elleni tüntetésből háromszáz diákot tartóztatnak le. Kémery Nagy Imre munkanélküli tanár, a diáktüntetések zsinóros atillájú főrendezője felugrott az emelvényre és felszólította az ifjúságot, hogy menjen ki az utcára tüntetni.

Uj roham a Fórum mozi ellen

Több mint kétszáz fiatal ember követte Kémeryt. A Kossuth Lajos utcában levő Fórum mozi elé vonultak, behatoltak a mozi előcsarnokába, lezsidózták annak Gyöbri Endre nevelő igazgatóját, aki történetesen nyugalmazott ezredes és követelték, hogy a zsidó filmet vegyék le a műsorról. Az igazgató elutasította a kérést és rendőrséggel

telefonált. Riadóautóknak rendőrszakszáz érkezett ki a helyszínre és kiszorította a diákokat a mozi előcsarnokából, mire ezek a kormány által szubvencionált jobboldali Uj Magyarország című lap szerkesztője elé vonultak és a lap mellett tüntettek. A tüntetést Rajniss Ferenc kormánypárti képviselő, a lap szerkesztője, az épület erkélyéről szabályszerű Hitler üdvözléssel köszönte meg.

Másnap feszült hangulatban kezdődött a tanítás a budapesti egyetemeken. A zsidó hallgatók nagyrésze, félve a tüntetésektől, nem is jelent meg. Szemben az eddigi módszerekkel, amikor „Hirig” kiállítás adták tudni a diákok, hogy verekedés készül, most kis csoportokban várták a zsidó diákokat és szó nélkül megverték őket. Négy-öt tagból álló járőrök cirkáltak a bölcsészeti fakultáson, igazolásra szólították fel a gyanús külsejűeket és négy zsidó diákot az aulában várakozó tömeg véresre vert. Az egyik az ökölcsapásoktól elterült a földön és a tömeg úgy rugdosta le a lépcsőn. A tüntetés a késő déli órákban ért véget, amikor is tüntető csoport Kémery Nagy Imre vezetésével kiürítette a megszállva tartott aulát.

A debreceni brutalitások

A Dalmadi Győző utcában két szakállas zsidó került a tüntetők elé. Körülvették és súlyosan bántalmazták őket. Az egyik az ütések következtében elterült a földön. Rendőri beavatkozásra sehol nem került sor.

Másnap a zsidó hallgatók távolmaradtak az előadásokról. A tüntetések áttejtek a debreceni egyetemre is, ahol ugyancsak tumultuózus jelenetek játszódtak le. Az egyetem és gazdasági akadémia hallgatói büzbombás zavargással kezdték a tüntetést a Hungária moziban, a Lovagias-ügy pergetés közben. Jellemző, hogy a filmnek program-szerint ez volt az utolsó előadása, előzőleg egy hétig zavartalanul adták és senkinek sem jutott eszébe tiltakozni ellene. Tüntető csoportok járták be a belvárost az Erger-Bergert énekeltek és zajosan zsidózták. A rendőrség nyoleven előállítás eszköztől és megakadályozta a tüntetés további elfajulását. A Turul szövetség ugyanezen a napon Szegeden tartott gyűlést, amelyen Végváry József turul vezér kijelentette, hogy az ifjúságra két fontos kérdés megoldása vár: a megoldatlan zsidókérdés és ami még ennél is súlyosabb, azoknak a kérdése, akik eladták magukat a zsidóknak.

„A zsidó belügyminiszter és zsidó cenzurabizottság”

A budapesti rendőrség egyik kapitányságára tegnap beidéztek Kémery Nagy Imrét, aki zöld bekecsben, csizmában, fején bocskai sapkával jelent meg, amelyen a halálfejes kopjafás jelvényt viseli. Elmondotta, hogy karminchárom éves, okleveles középiskolai tanár és óraadásból havi 40 pengő keres. Azért tüntettek, mert a magyar diákság nem bírhatja, hogy zsidó darabot, zsidó szereplőkkel játszanak. A tanuként kihallgatott Gyöbri Endre ezredes, a mozi igazgatója, kifejtette, hogy a belügyminiszterhez és a cenzurabizottsághoz utasította a tüntető diákokat, mire többen azt kiáltották:

— Nem megyünk a zsidó belügyminiszterhez és a zsidó cenzurabizottsághoz. Egyébként az volt a benyomása, hogy a rendesen viselkedő diákok háta mögött álló csöcselék rendezte a botrányt. Mire Kémery közbelépett:

— Nem csöcselék volt az, hanem kopott ruhájú diákság. Nem engedem bántani a diákjaimat. —
— A rendőrbíró végül Kémery Nagy Imrét

A gyomor gáka ellen

egy bevált gyógyszer a „Leopills”

E pillulák rövid használata után már megszűnik a terhes gásképződés anélkül, hogy e szer kellemetlen mellékhatást okozna. Eppen ezért „Leopills” emésztőszerek is ajánlható nehéz étel fogyasztása után. Minthogy tisztán növényi anyagokból készült hasi. jó, a „Leopills” — enyhe és biztos hatása révén — teljesen különböző a többi kémiai anyagból készült hashajtóktól, amelyek alkalmazása igen gyakran kellemetlen hatást vált ki. Dobozok 30.— és 80.— leírni minden gyógyszerárban és drogériában kaphatók.

lyel végetvetni minden rendzavarásra irányuló könnyelmű kísérletnek.

A képviselőház tegnapi ülésén Fábán képviselő mutatott rá arra, hogy míg a miniszterelnök a rendbontók ellen nyilatkozik, a háta mögött álló képviselők ellenek Szegepre és olyan kérdéseket dobnak a tömegek közé, amelyek alkalmasak a gyűjtőgyűlésre. A demagógia ismét elterpeszkedik az országban, holott egyetlen erélyes kezmozdulattal meg lehetne akadályozni a veszélyt.

Csehszlovákia teljes mértékben felkészül a védekezésre

Benes elnök érdekes beszéde a hadsereg vezetőinek estélyén

Prága, február 26. (Rador.) Benes tegnap vacsorát adott a hadsereg vezetőinek tiszteletére, amelyen Machnik nemzetvédelmi miniszterrel az élén a hadügyminisztérium számos magasrangú tisztje és tisztviselője vett részt.

Benes pohárköszöntőjében hangoztatta, hogy habár Csehszlovákia ösztintén kívánja a békét, felkészült a védekezésre. Jól ismerjük az európai veszélyt, de azért nem hagyjuk magunkat a pánik felé sodortatni, de még a félelem felé sem. Az utóbbi hónapok bizonyítékát szolgáltatottak ennek. Mi nem értékeljük túl ezt a veszélyt, mert a veszélyes pillanatok nem ujak. Csehszlo-

vákia történelmében és számunkra a tanulmányok forrásait jelentik. Habár magunkra számítunk elsősorban, jól tudjuk, hogy egyedül nem biztosíthatjuk a békét. Jóakaratuak vagyunk és hiszünk szomszédaink jóakarátában. Nem hiszem, hogy háboru kitörése lenne lehetséges a közeljövőben. Időközben viszont Csehszlovákia igyekszik modern hadsereget létesíteni.

Prága, február 26. (Rador.) A képviselőház tegnap törvényjavaslatot fogadott el, mely felhatalmazza a kormányt a hadkötelesek létszámának felemelésére, a hadsereg szükségleteinek megfelelő számmal.

Agyonverték az aradi főuccán egy embert,

aki állítólag cukorral magával akart csalni egy tízéves leánykát

Arad, február 26. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap éjjel fél 12 órakor négy rendőrből álló őrzőret eszméletlen embert talált az aradi Regele Ferdinánd uton. A rendőrből észlelgetni kezdték a munkáskülsőjű férfit, majd amikor nem tért magához a közelen álldogáló járókelőktől kerdezték meg, nem tudnak-e valamit az eszméletlen emberről? A járdán fekvő ember körül percek alatt csődület támadt és többen előadták, hogy egy több tagból álló társaság verte meg az ismeretlen férfit, majd amikor az összeesett, továbbálltak. Akadt olyan szemtanú, aki szerint a támadók nem lehetnek messzire, sőt az irányt is megmutatta, hogy merre mentek. A rendőrök a jelzett uton rá is akadtak egy három férfiből egy nőből és egy kislányból álló társaságra.

Még a helyszínen megkezdtek a társaság kihallgatását, akik különös magyarázatot adták a verekedésnek. Elmondották, hogy ötven névszerint, Vas József, Lakatos Molnár kocsihívó, Balogh Mátyás kereskedő, ennek felesége és 10 éves lánykaja este felé betértek vacsorázni az egyik vendéglőbe. Vacsora közben a kislány kiment a helyiségből. Egy idő múlva izgatottan viszatért és elpanaszolta a szüleinek, hogy míg kint járt találkozott egy idegen bácsival, aki cukrot ígért neki, ha elmegy vele. Amikor a társaság elhagyta a vendéglőt az utcán találkoztak egy férfivel, akiben a kislány a cukrot kínáló „bácsit” vélte felismerni. A kislány apja erre odalépett az idegen férfifhez és arculütötte. Majd a társaság többi tagjai is rátámadtak és ütlegelni kezdték. Mikor az ütések

hatása alatt a férfi összerogyott, a társaság tagjai, mint akik jól végeztek a dolgukat, odébb állottak. A rendőrök a verekedés színhelyére kísérték a társaság tagjait, az agya-főbe vert szerencsétlen emberben azonban már nem volt élet. A hullát beszállították a bonctani intézetbe, kiletét azonban nem tudták megállapítani, mert semmi igazoló irást nem találtak nála. A verekedő társaság ellen halált okozó súlyos testisértésért indult eljárás. Egyelőre azonban nem lehet tudni, hogy a halálra vert ember valóban azonos-e azzal az egyénnel, aki el akarta csalni a tízéves kislányt.

Háromhavi fogházra ítélték egy kapitányt, aki a vizsgálati fogságban sértegette a katonai fogház alezredes parancsnokát. A cluj hatodik hadtest hadbírója előtt állott tegnap vádlottként Morariu György kapitány, a katonai kórház volt gazdasági tisztje. Morariu ellen egy év óta folyik eljárás, mert állítólag negyven ezer lej hiány mutatkozott a rá bízott hivatalos pénzben. Vizsgálatot indítottak ellene, majd egy ideig letartóztatásban is volt. Letartóztatása idején Morariu összeszólalkozott Bojan alezredessel, a katonai börtön parancsnokával és Toma Virgil kapitánnyal. Az összeszólalkozás során Morariu sértő kifejezéssel illette az alezredest, aki feljelentette a vizsgálati fogságban levő kapitányt. A hadbíróssággal ezzel az ügygel foglalkozott tegnap. Büntőnek mondták ki Morariu kapitányt feljebb valója megsértéséért és ezért három havi fogházra ítélték. Az ítélet után letartóztaták a kapitányt, aki ellen ezenkívül még a hivatalos pénz eltulajdonítása miatt is folyik az eljárás.

(36)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

Valamivel többet tudtam arról, hogy hogyan kell utazni, mint előbbi utamon és mikor Afrikában kikötöttünk, rögtön Kotonuba indultam a keskenyvágányú vonaton, amely Dahomey partján végigvezet. Kotonuban töltöttem az éjszakát és elhatároztam, hogy másnap reggel csónakon Porto Novóba indulok.

Annál az erabernél szálltam meg, akivel összebarátkoztam, amikor másodszor hagytam el Afrikát. Szerette a francia pálinkát, különösen pedig a „benedictine“ likört. Még az éjszaka folyamán oly jól tartottam őt ezzel az itallal, hogy német máriám nagyrészenek a nyakára hágtam.

Másnap reggel utrakeltem Porto Novóba. Csónakon mentem. Hát kivel nem hozott össze a véletlen? Ugyanazzal a krumannal, aki a dahomeyi harcoktól megmentette az életemet és akinek az életét viszont az én népemől én mentettem meg. Nagyon örült nekem, mikor meglátott, de kijelentette, hogy abba a vad országba sohase vezet többé engem, se senki mást. Rábeszéltem, hogy mint főember, vezessen engem Porto Novóba és megígértem neki, hogy akkor fizetem ki, ha visszatérek Kotonuba, mert — úgy mondtam — a John Holt cég szolgálatába lépek Porto Novóban. Legalább én így gondoltam. Beleegyezett és még az éjszaka leszálta előtt aznap megérkeztem Porto Novóba.

Első utam az volt, hogy megtaláljam azt a portugál néger asszonyt, aki előző utamon rábeszélte a benszüllötteket, hogy kísérem haza engem. Nem nagyon örült nekem és nem akart házába beengedni. Elmondta nekem, hogy díjat tűztek ki a fejemre, mert senki sem tért vissza azok közül, akiket annak idején volt oly szives megkérni, hogy vezessenek engem hazamba.

Sietve John Holt irodájának vettem utamat, ahol bevezettek Mr. John Deaminghez. Átadtam neki a levelet. Miután elolvasta, felém fordult és így szólt:

— Csak arra figyelmeztetem, hogy itt nem alszik majd tollaspárnán, mert azt látom, hogy odahaza, Angliában jó puha élethez szokott. Azt ajánlom, hogy induljon Lagosba, Nigériába, ott keresse fel a mi ügynökünket, az talán alkalmazást adhat. Mi nem használhatunk Afrika más tájáról való benszüllötteket, de talán ő, Lagosban, használt veheti.

Az éjszakát náluk töltöttem és szerencsémre reggel elindulhattam Lagosba a John Holt cég hajóján. Mikor a gőzös már éppen kifelé indult, vagy negyven dahomeyi harcos rohant a kikötőbe, el akartak fogni engem. A hajó gépésze angol ember volt és megmentett a bántalmazástól. Mikor meghallotta történetemet, megszánt és azt ajánlotta, hogy a lehető legelőbb alkalommal induljak vissza Skóciába, vagy Angliába.

Lagosba csak nagyon kevés pénzzel érkeztem meg. Mindenáron Mr. Taylort, az Al'ake magántitkárának barátját akartam felkutatni. Meg is találtam. Mr. Taylor nem fogadott valami szívesen, de beajánlott egy másik kereskedőhöz, Mr. Shitához, aki kedves volt hozzám és igyekezett segítségemre lenni. Lagosban első éjjel egy szállodában aludtam, de nem volt több pénzem, hogy tovább is ottmaradjak. Mr. Shita egy nagyon kedves benszüllött keresztény családnál, Savage-éknél helyezett el engem. Így hát Olovobóban, Lagos egyik kerületében, a Savage-tanyán ütöttem fel szállásomat.

Több előkelő benszüllöttnek mutattak be, a többi között dr. Obasának, Nigéria egyik legjobb orvosának. Amikor meghallották, hogy énekelni tudok és egy skót és néhány angol dalt ismerek, szállásadómat Lagos néhány előkelősége felkérte, hogy barátaik szórakoztatására rendezzenek néhány estélyt. Minden ilyen estéért egy guineát fizettek.

Ez a vállalkozás olyan sikeres volt, hogy levelet írtam Mr. C-nek és arra kértem őt, hogy küldjön nekem néhány skót és angol dalt. Mr. C. küldött is, de mellékelt levelében azt a jó tanácsot adta, hogy nézzek más, biztosabb kenyérkereset után. Remek tanács.

Lagosban John Holt nem akart alkalmazni engem, megkísérletem tehát, hogy az állami vasutnál alkalmazzanak, de számtani tudásom nem volt elég ahhoz, hogy a könyvelésosztálynál alkalmazzanak, ahol pedig éppen akkor üresedés volt. Volt még

egy alkalom, hogy az állami hajógyárban dolgozzam a motorosztályon, mert azt mondtam, hogy értek valamit a motorokhoz. Eszembe jutott ugyanis, hogy Coventryben a Humber automobilgyárban dolgoztam egy ideig. De ezen is megbuktam, mert valójában semmit sem értettem a motorokhoz.

Annyi tény, hogy „probléma“ lettem. Az emberek akartak segíteni rajtam, el is helyeztek több helyre, amelyről azt hitték, hogy megfelelek, de semmi sem sikerült, fáradságuk hiábavaló volt, nem azért, mintha én nem akartam volna dolgozni, de mert igazában semmihez sem érttem. Nem találtam meg a nekem való helyet. És ez kísért végig egész életemen. Ugy látszott, hogy az egyedüli dolog, amihez értek: a közönség mulattatása.

Igy hát még több dalt tanultam be és a jó, benszüllött orvos, dr. Obasa kedvességéből egy vagy két nyilvános estélyt rendeztem. Az európaiak mind jegyet váltottak az első „nagy estélyre“, amelyen megjelent egy magasrangú nigériai kormányzósági tisztviselő is. A fellépés óriási siker volt. Nem egyedül léptem fel, hanem több benszüllött kíséretében, akik tudtak énekelni és értettek valamit a mulattatáshoz. De én voltam a „sztár“. Uj dalokat tanultam be és minden délelőtt próbáltunk, hogy minél jobb legyen az előadás. Az általános vélemény az volt, hogy nagyszerű mulattató voltam.

Lagosban legjobb barátom két testvér volt, Vaughannak hívták őket. Ezek a fiatal emberek egy gazdag amerikai „coloured man“ fia voltak, aki sok év előtt kivándorolt ebből az országból és mint államnyom-

dász nagy vagyont szerzett. Mindenét három gyermekére, két fiúra és egy lányra hagyta. A két fiu rendkívül kedves volt hozzám, mindent elkövetett, hogy megismerkedjem családjával, mert hallotta, hogy én is voltam Amerikában.

Eletem Lagosban nem volt valami nagyon izgató, de fel kell említenem, hogy nyilvánosan megkorbácsoltak, amikor északi Nigériába utaztam. Megkorbácsoltak, mert megtagadtam, hogy egy fehér ember előtt leboruljak. Az én saját hazámban a benszüllöttek előttem borultak le, megkülönböztetett ember voltam, atyám saját nevét viseltem és néhány feleségem is volt. Hogy kívánhatta tehát egy épeszü ember tőlem, hogy leboruljak előtt, ha csak nem áll fölöttem korban, tudásban, vérben és tapasztalatban. És ruhákat is hordtam, ugyanolyanokat, mint a fehér ember. A gazdám vagy a kisgazdám, aki ezidőtájt tiszt volt öfelsége tengerentuli hadseregében, sohasem kívánta volna tőlem, hogy leboruljak előtte. Nem, nem borultam le! Egy gentleman sohasem kívánhatta, hogy így fejezzem ki tiszteletemet. De mi értelme van a sok magyarázkodásnak, szöbeszédnek? A vége az, hogy megkorbácsoltak. Ami igaz, az igaz, a saját hibámból. A törvényeket nem szabhatom az én formáimra és én ismertem ezt az országot, mielőtt odamerészkedtem.

Második hangversenyeremet a kellő módon hirdették és minden jegyet újra eladtak. A terem kicsi volt, hogy befogadja a óriási közönséget. Az esemény 1912 májusában játszódott le, amikor az egész világot megrázta a Titanic katasztrófája. Hangversenye-

met a szomorú eseményt követő estére tilték ki, de azért meg kellett tartanunk, mert minden jegyet eladtak és nem akartuk, hogy a közönség várakozásában megcsalódjék. Sokan messziről jöttek el, hogy hallják az előadást, — így hát meg kellett tartanunk.

Előadás után betegem estem össze és úgy kellett szállásomra vinni. Az izgólom, melyet a Titanic elsüllyedése keltett bennem, az esti előadás megerősítő volta tett beteggé. Megint régi ellenségem, a krónikus maláriáz, támadott meg. Dr. Obasa és Mr. Vaughan azt mondta, hogy ha nem hagyom el rögtön az országot, úgy „feketevízlemben“ kell mihamar elpusztulnom. A leggyorsabban elrendezték tehát, hogy elutazzam és a Liverpoolba induló Falaba fedélzetére vittek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Gyártelep központi fekvéssel, 580 négyzetméter beépített területtel, eladó. Cim: Schul-féle Fejkendőgyár, str. Calugaritelor No. 11/a.

Hájt, Moment, Háboker, Baderech kapható a Cartea zsidó könyvkereskedésben. Bucuresti I. Calea Vacaresti 46. Kérjen ingyen katalógust.

Vilma fűzőszalon, Déri szörmeüzlet fellett, str. Memorandului 3. Óriási választék anyagokban, kész fűzőkben melltartók, gyögyfűzők stb. Olcsó árak, bécsi modellek.

Orth. kóser étkezőben, Mihai Viteazul 10. Husz lejért jóízűen ebédelhettek: leves, hús garnitúrral, savanyúság és kenyérral.

Utazói állást keres erkölcsi és anyagi garanciával rendelkező fiatalember. Cim a kiadóban.

Egy álló gőzkazán 6 légkörös és egy gőzölő apparátus teljes felszereléssel druckfestéshez alkalmas eladó. Cim: Oradea fiókiadói hivatal, Str. Rimanóczy 4.

Ne okozzon gondot Önnek a házasság problémája, mivel közvetítem által, úgy szegény, mint vagyonos körökben, teljes diszkreció mellett feltétlenül megtalálhatja megfelelő élettársát. Írjon vagy forduljon bizalommal hozzám s akkor mindenről díjtalanul tájékoztatom. Ed. Heitler Timisoara, II. Str. Neulcea 3.

עס ווירד געוויס פיר וויפארס אין און קלושער רעסטוראנט אין דער קיטש און אללייטשטענדע פרוי וועלכע בעזענליך כשרות אלס משגיחה האכטערלעכליך אים וואס וועט מיט וואלעך צייט ניססען בעווייזען מוסק וועלכע פיר דען ספ דישען בייד ענטשערעכען אפערטע אונטער Masgichisz אין דיע ארמיניסטראציען. געהאלט לויט פערדיי-בארונג.

Speciális kézi blondkeretek és bármilyen képketékülönlegesség olcsón 10 évi jótállással készülnek: „Pax“ Cluj, Cal. Victoriei 6.

Belföldi pezsaszőnyeg kiállítás! Regele Ferdinand 34. II. 17a.

Tanulmányok, tanítványok felvétetnek „BOTE“ kozmetikában. Regele Ferdinand 34

180 Lei-ért villanydololunk hat havi garanciával. Speciális hajfestés, víz-, vas-ondolálás és művészies paróka készítés. H. Lotti, Calea Regele Ferdinand 3, udvarban.

Keresünk megvételre 170—200 métermásza elsorendű minőségű, egészséges étkezésre való burgonyát. Mintázott árajánlat beadandók folyó év március hó 7-éig Cluj Str. Dubalarilor 1. sz. a. Ort. Izr. Hitközség

Fiatal szak-optikus, fotó és töltőtől szakember nagyobb transzilvaniai városban alkalmas társulást keres. „Perfekt“ jeligré a kiadóba.

26 éves, jómegjelenésű mérnök, elsőrangú rádiószakember, mint propagandista és utazó dolgozott külföldön, beszéli a román, német és olasz nyelveket. Hatásköréhez tartozó bármilyen alkalmazást elfogadna. Szíves ajánlatokat „Megbízható“ jeligrével a kiadó továbbítja.

Megbízható uri zsidólány rádió-villany üzletbe kaucióval alkalmazást kaphat. Cim a kiadóban.

Keresek május 1-re kettő vagy háromszobás komfortos, egészséges, tiszta lakást, lehetőleg földszintes és különálló házban, a Motilor uton, a sörgyár közelében. Címét „Pontos“ jeligré a kiadóba kérek.

TURNEUL FORMIDABILULUI ANSAMBLU DE OPERETE „SIEGLER“ IN FRUNTE CU MAREA ARTISTA SYVILLA PASTOR

SI RENUMITA PRIMADONA ERNA SIEGLER

REPERTORIUL

A Sieglér-féle jiddis operett-társulat

cluji programja:

A kat. gimnázium disztermében

Március 2-án, kedden este 9 órakor:

Dus Melamedl

Március 3-án, szerdán este 9 órakor

O moștenire cu cântec

(Örökség bonyodalmakkal)

Március 4-én, csütörtökön este 9 órakor

NEGRESSA

(A néger nő).

Jegyek elővételben kaphatók a Piața Unirii kioszkban.

Saját diszletek és zenekar. Zeneigazgató: I. S. Polliakov zeneszerző. Rendező: M. Pastor. Segédrendező: Abram Asch.

A társulat transzilvaniai turnéja a következő:

- CLUJ: Március 2, 3, 4.
- ORADEA: Március 6, 7.
- SIGHEȚ: Március 8, 9.
- BAIAMARE: Március 10.
- BISTRITA: Március 11.
- TG.-MURES: Március 13, 14.

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
uál Plata Unirii 31. Telefon: 98.

— Időprognózis. A bucaresti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a mai napra az ország keleti felében váltakozó többnyire derült ég várható, Transzilvániában, a Banatban és Muntenia részében boruló iránzat helyi jellegű csapadékkal. Az országban anyhe délkeleti szél uralkodik és lassu hőemelkedés várható. Ma a fővárosban újra plusz 7 fokot mértek.

— Tíz nemzeti szocialista propagandáival vádolt német állampolgárt kiutasítanak Szovjet-Oroszországból. Moszkvából jelentik: A Reuter szerint az Oroszországban tartózkodott negyvenöt személy közül, akiket nemzeti szocialista propagandával vádolnak, 10-et kiutasítanak. Az orosz hatóságok folytatják anyomozást a többiek ügyében. (Német állampolgárokról van szó.)

— Megadta magát a rendőrségnek a kaliforniai Douglas repülőgépgyárat elfoglalt négy száz munkás. Los Angelesből jelentik: Négy száz sztrájkoló munkás elfoglalta a santamonicai (Kalifornia) Douglas repülőgépgyárat. A rendőrségnek 4 napi ostrom után a sztrájkolók megadták magukat. Mindannyiukat a törvény által védelembe részesített magántulajdon megtámadása miatt bíróság elé állítják. A kormányzó kijelentette, hogy nem fogja eltűrni a törvényt sértő semmilyen formában.

— Van Zeeland belga miniszterelnök előadásának megzavarása miatt letartóztatták Degrellet, később szabadon engedték. Brüsszelből jelentik: Van Zeeland miniszterelnök, tegnap, Gandban előadást tartott. Adott pillanatban a hallgatóság soraiból felszólt Leon Degrelle, a rexisták vezére és vitát követelt. Degrellet letartóztatták és bezárták. Léon Degrellel együtt letartóztatták 20 rexista hívet is, de van Zeeland előadásának befejezése után mindannyiukat szabadlábra helyezték.

— Uj könyvek. A zürichi Europa-Verlag a következő újdonságok kiadását készíti elő: Edgar Alexander katolikus szempontból vizsgálja a náciizmust. Könyvének címe: Der Mythos Hitler. — Konrad Heiden folytatja a híres Hitler életrajzát. Az új kötet címe: Ein Mann gegen Europa. — Iwan Heilbut a náciik hamisításait lepezi le, amiket az ugynevezett Cion bölcseinek jegyzőkönyve körül elkövettek. Die öffentlichen Verleumdung a könyve jellemző címe. — Kaczér Illés, az Uj Kelet volt főmunkatársa, Pao, Roman eines Negers címen regényt irt az Európának, a tavasz folyamán fog megjelenni. — Erich Kahler, Dr. deutsche Charakter című könyve a németiség lelkét rajzolja meg. — Hans Spahn, svájci protestáns lelkész, Geist und Gewalt című könyvében az európai politika legaktuálisabb problémáit vizsgálja meg. — Oprecht, Zürich új könyve: Kuttner életrajza Mareesről, a nagy német festőről. — Else Lasker-Schüler, a nagy költőnő palesztinai utját írja le Hebraeerland cím alatt. — A Berliner Tageblatt híres főszerkesztője, Theodor Wolff regényt irt Die Schwimmerin címen. — Ugyanennél a kiadónál jelent meg Thomas Mann Ein Briefwechsel című füzet, amelyet az Uj Kelet már ismertetett. A bonni egyetem dékánjának válaszol a disz doktorságának megvonását közlő levelére. Tíz nap alatt tízezer példány fogyott el belőle. — A zürichi Gestaltung kiadó vállalat legújabb könyve: Das Judentum der Gegenwart. Hugo Marx írta és rövid összefoglalása a zsidóság problémáinak.

mínőségileg utánozhatatlan. Néhány évtized óta az egész világ egészségét óvja. Orvosi-lag ajánlja.

— Olaszország nem vesz részt a nyersanyagkonferencián. Rómából jelentik: Hatalmasan cáfolják azt a külföldi hírt, mely szerint Olaszország résztvenne a március 8-án kezdődő nyersanyagkonferencián. Olaszország nem fog részt venni a Népszövetség által rendezett semmilyen értekezleten, mert nincsen oka ár megváltoztatni eddigi magatartását.

— Meghalt az öngyilkos 15 éves cseléd-lány. Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy a Dragalina uccában Cohan Tudosia 15 éves cseléd lány marólugot ivott miközben gazdája nem voltak otthon. A kislányt akkor a mentők a klinikára szállították be, ahol azonnal gyomormosást alkalmaztak. Ez azonban nem járt kellő eredménnyel, mert a cseléd lány ma reggel a belgyógyászati klinikán meghalt. A kislányt tettenek okáról nem lehetett kihagatni. Levelet nem hagyott hátra.

— Vasuti szerencsétlenség Simerian. Tudósítónk jelenti: Simeria államában egy szénszállító vonat összeütközött egy tehervonattal. 13 kocsi felborult. Az anyagi kár nagy, emberáldozatok nincsenek.

A Zsidó Nemzeti Szövetség cluji helyicsoportja
ma, szombaton este
10 órai kezdettel, az U Klub volt helyiségében Str. Memorandului 1. szám, emelet

táncos purimi dirndli-estei

rendez. Kíváló büffe! Amerikai árverés! Dirndli-verseny, díjakkal.
A zenét elsőrangú tánczenekar szolgáltatja.

Minden zsidónak ott kell lennie!

— Ma kezdődik a második elnöki vadászat Lengyelországban. Varsóból jelentik: Bielwiczében ma kezdődik a második elnöki vadászat, amelyen Greiser, a danzigi szenátus elnöke, Duillu Zamfirescu román követ, Cudahy amerikai követ, Noel francia nagykövet, stb. vesznek részt.

— A pécsi szociáldemokrata szakszervezeti vezér nyilatkozata a pécsvidéki bányász-sztrájk ügyében. Budapestről jelentik: A pécsi sztrájkjal kapcsolatban, Tolnay, a pécsi szociáldemokraták szakszervezeti titkára a következőket nyilatkozta: „Köteleztük magunkat rá, hogy nem fogunk sztrájkhoz folyamodni, amíg a bányaigazgatósággal tárgyalások vannak folyamatban a meg-egyezés érdekében. Ezért nem azonosíthatjuk magunkat a bánya mélyében sztrájkoló 265 bányásszal.

— Dr. Marton Ernő előadása a cluji Wizo-ban. A cluji Wizo március 2-án délután 5 órakor tartja negyedik kulturédulánját a Salom Klubban (Str. Nicolae Filipeşcu 6), amelyek az egyszer már behirdetett, de technikai okok miatt elmaradt dr. Marton Ernő előadása lesz a programja. Dr. Marton Ernő a faji kérdéssről tart előadást. A kulturédulán iránt általános érdeklődés nyilvánul meg, melyre a vezetőség mindenkit szívesen lát.

— Holtan találták lakásán egy ismert amerikai szcenárium-író. Hollywoodból jelentik: Pearson ismert szcenárium író tegnap reggel holtan találták ágyában. Mellette a földön fekvő felesége ideggörcsben, kezében revolverrel. A vizsgálat megindult.

— Utleválhamisító írókat lepleztek le egy svájci kantonban. Luganoból jelentik: Tessin kantonban utleválhamisító írókat lepleztek le, amely a francia határ közelében működő hasonló íróval tartott fenn kapcsolatot. Két egyént letartóztattak, harmadik társuk elmenekült.

— Röntgenező orvos urak! Az Orvosi Szemle kiadásában még februárban megjelenik Dr. Herskovits: A hasúriszervek röntgenvizsgálata c. könyve. Ára előjegyzésben (a 400 lejese bolti ár helyett) 300 lej, mely öszegez az Orvosi Szemle (Cluj, Str. Iorga 21.) címére küldendő.

— Az Aurora horgász sportegyesület ez-évi közgyűlését március hó 7-én délelőtt 10 órai kezdettel fogja megtartani a cluji Ipartestület termében. (P. Carolina 5). A tagok felkértek, hogy a közgyűlésen jelenjenek meg, ugyszintén mindazok, akik be szándékoznak iratkozni.

— Sok gyomorbeteg ember nagy megkönnyebbülést ér el, ha félórával étkezés előtt három-négy evőkanálnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet vesz be. Az orvosok ajánlják.

— A moldovai képviselők értekezlete. Bucarestből jelentik: A kamarában tegnap Siavescu elnökletével értekezletet tartottak a moldovai liberális képviselők és szenátorok. Az áradások kérdését és más helyi problémát tárgyaltak le.

— Dr. Engelberg Dezső előadása Targu-Muresen. Targumuresi tudósítónk jelenti: A Zsidó Nemzeti (Szövetség helyicsoportjának) diénstjén dr. Engelberg Dezső tartott érdekes előadást „Jegyzőkönyv az ősi Palesztinában” címmel. Az előadó először a jog mibenlétét, a Bibliát, annak egyes tételeit és törvényeit ismertette, majd kifejtette, hogy a régi zsidó törvények a szocializmus és a humanizmus szellemétől voltak áthatva. Az előadás, amely az Avodah Klub termében zajlott le és amelyen az előadót melegen ünnepelte a közönség, Jaross Béla targumuresi román kat. apát és szentszéki tanácsos is megjelent, aki meglegedését fejezte ki az előadás mindvégig érdekes témája fölött.

— Meghalt Barát Armin. Budapestről jelentik: Barát Armin miniszteri osztálytanácsos, a miniszterelnökség volt sajtófőnöke, szerdán hetvenhat éves korában Budapesten elhunyt. Barát Armin egyike volt a régi Magyarország self made man típusainak. Középszkolai tanulmányait huszéves korában kezdte, mint kereskedelmi alkalmazott. Szívós kitartással letette a vizsgákat és érettségije után a timisoarai Temesvarer Zeitung munkatársa, majd szerkesztője lett. Mint Tisza István híve és szolgáiatkész publicistája a háboru előtt Budapestre került, ahol a miniszterelnökség sajtóiroda főnökévé nevezték ki. A háboru után nyugdíjaztatta magát és azóta teljes visszavonultságban élt. Barát Armin, aki már régebben elhagyta a zsidó vallást, a római katolikus temetőben temették el. A temetésen három gyermekén kívül számos újságíró és az elhunyt által alapított Tisza István Kör tagjai jelentek meg.

— Chevra Kadisa választás Lugojon. Folyó hó 21-én tartott a lugoji Chevra Kadisa általános választást. A közgyűlés egyhangu lelkesedéssel Huszár Vilmos volt elnököt választotta meg újabb három évre. Ugy a hitközség díszelnöke, Szidon Dezső vezérfelügyelő, mint a hitközség elnöke, dr. Kirschner Arnold melegen üdvözölték Huszár Vilmos elnököt és a vezetőséget. Este a Cionista Klub helyiségében társasvacsera volt. Dr. Lenke Manó főrabbi talmudi citátumokkal telítetten magyarázta a nap jelentőségét; előzőleg pohárköszöntő mondott II. Károly királyra. Még több pohárköszöntő hangzott el és a társaság a késő órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

— Kisebb földregézt jelzett a bucaresti obszervatórium. Bucarestből jelentik: Tegnap este 11.29 órakor a bucaresti földregész-tani intézet jelzőkészülékei földlökéseket jeleztek a fővárostól délre kb. 450 kilométernyi távolságra levő centrummal.

— Március 6-án megkezdik a munkanélküli intellektuek összejárását. Bucarestből jelentik: A belügyminiszterium rendelkezéseinek megfelelően március 6-án megkezdik a munkanélküli intellektuek országos összejárását.

— Házasság. Rosenberg Illa és Dr. Szinetár László házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Újból Tihanyi Dezső lett a tg.-muresi helyicsoport elnöke. A napokban tartotta meg nagy érdeklődés mellett rendes évi közgyűlését a Zs. N. Sz. tg.-muresi helyi csoportja. Tihanyi Dezső elnöki megnyitójában rendkívül érdekes beszámolót tartott a helyicsoport elmúlt évi, igen eredményes tevékenységéről. Meltatta a helyi csoport kulturbizottságának igen nívós és gazdag munkásságát, a hebraizációs munka jelentőségét, valamint a zsidó sport fellendülésének fontosságát. Kiemelte a különböző akciók sikereit, majd hangsúlyozta, hogy az eddiginél is fokozottabb munkát kell kifejten a helyicsoport a jövőben. A pénztári jelentés előterjesztése és megvitatása után Darvas Mór korelnök vette át a gyűlés vezetését, majd László Jakab előterjesztésére a közgyűlés a következő vezetőket választotta meg: Elnök: Tihanyi Dezső, alelnökök: Halmos László és Weisz Zsigmond, pénztáros: Harmat Jenő, ügyész dr. Lévi Miklós. A választmány tagjai: Dr. Berner Mór, Braun Izor, Czitrom Izidor, Darvas Mór dr. Davas Ödön, Deutsch Béla, Deutsch Elek, dr. Engelberg Dezső, dr. Erdélyi Emil, Fleischmann Armin és neje, dr. Friedmann Izsák, Friedler Izidor, Fritsch József, Grünwald Káoly, ing. Grünwald Ferenc, Gál István, Helmer József, Izsák Elemér, Izsák József, Kovács Áron és neje, Kohn Mártonné, Dr. Kertész Andor, Kohn Dávid, Kohn Henrik, Kohn Sándor, dr. Löwenstein Lajos, Láng Frigyes, Moskovits Jenő, Révész Zsigmond, Rothbart Pál, Rosenfeld Eliseva, dr. Rothmann József, Simon Márton és neje Schaeffer Zsigmond, Schwartz Dezsőné, Ing. Schwartz János, Sennenseib Béla és Jenő, Salamon Samu, Tihanyi Dezsőné, Vass Albert, Walter Béla, dr. Czitrom László és dr. Izrael Adolf. Kohn Mártonné elfoglaltságára való hivatkozással nem fogadta el a Keren Kajemeth bizottságot, amit a közgyűlés tudomásul is vett és ezután egyhangulag dr. Erdélyi Emilt választotta meg Keren Kajemeth elnökévé. Ezután Darvas Mór üdvözölte az új vezetőséget, majd Gruber Sándor, a távollevő dr. Löw Ferenc főrabbi, Goldschlag Osiás a hitközség, dr. Löwenstein Lajos az Avodah-páholy, Kovács Aronné a Wizo, Nagy István a Zsidó Növegylet, dr. Kertész Andor az Arvagondozó és Darvas Mór a Keren Hajjesod üdvözletét és jó kívánásait tolmácsolták az új vezetőségnek. A közgyűlés a Hatikvah hangjai mellett ért véget emelkedett hangulatban. (b. b.)

Hatalmas óceánjárón Palesztinába

A „ZION LLOYD” utazási iroda
nagy tavaszi társasutazást rendez Palesztinába a francia PROVIDENCE óceánjáró gőzösön. Indulás március 19-én Constantinából. Hajút 3 nap. Információk és előjegyzések: „ZION LLOYD” Bucaresti, Victoriei 33. Direktor: M. Jampolszki.

Transzilvániai képviselötek:

Dr. NEUMANN VILMOS Cluj,
Str. Berthelot 12. Telefon 682.

Kirsch Tiberiu Oradea,
Str. Iorga 21. Telefon 251.

Ugyanitt jegyek a rendes hajójáratokra: a Selvicol Maritim Român, Palestine Maritime Llyod és a lengyel hajókra. A két utóbbi társaság hajóin rituális ellátás.

UJ KELET Legújabb hírek

A francia szenátus váratlanul elutasította a vámdíjszabások módosítását

Párizs, február 26. (Rador.) A szenátus tegnap karfelemeléssel elutasította azt a javaslatot, mely felhatalmazta volna a kormányt a vámdíjszabások módosítására. A szenátus döntése hatalmas meglepetést keltett politikai körökben, ugyanis a szenátus minden ellenkezés nélkül megszavazta a szóbanforgó törvény szakaszait közül. Politikai körökben azzal magyarázzák a történetet, hogy a szenátorok nagyrésze mezőgazdasági érdekképviselek élén állanak és azok féltek attól, hogy a kormány a mezőgazdasági termékek árának leszállítására használná fel a törvényt.

Párizs, február 26. (Rador.) A kamara ma délelőtt folytatta a munkaadók és munkások közti szakviszony rendezésére kollektív szerződések bevezetése útján vonatkozó javaslat vitáját.

Az angol alsóház megszavazta a 400 millió szterling kölcsönt

London, február 26. (Rador.) Chamberlain pénzügyminiszter tegnap az alsóház elé terjesztette azt a javaslatot, amely felhatalmazza a kormányt 400 millió szterling kölcsön kibocsátására.

Az alsóház 307 szavazattal 135 ellenében megszavazta a nemzetvédelemhez szükséges rendkívüli hiteleket.

Az új fegyverkezési program keretében a tengernagy hivatal a jövő hónap folyamán legalább 28 millió font sterling értékű rendelést fog eszközölni. Arról van szó, hogy három új cirkáló, három Dido típusú páncéloshajó, egyenként 5000 tonnásokat, egy parancsnoki hajót, 8 torpedórombolót, néhány tengeralattjárót és más kisebb egységeket rendelnek.

Rómában cáfolják, hogy Graziani marsall halálán volna

Róma, február 26. Illetékes körök cáfolják, hogy Graziani marsall halálán lenne a merénylet folytán szenvedett sebesüléseiből kifolyólag.

A kamara elé terjesztették a költségvetési javaslatot

Bucuresti, február 26. Ma délután a kamara elé terjesztették az 1937-38. évi költségvetési javaslatot, amely 25 milliárd 248 millió 155.000 lejt tesz ki. Ez az összeg így oszlik meg: közvetlen adók 4525 millió, közvetett adóknak 9915 millió, bélyegilletékek 2600 millió, az autonóm intézetek jövedelme 5678 millió, a különböző minisztériumok jövedelme 690 millió, a lezárt költségvetésekből maradék 1140 millió, a lezárt büdzsék számlájára állampapírokban inkasszált összegek 700 millió.

Iorgát ünnepelték a kamarában és a szenátusban

A parlament védelmébe vette Iorgát Giurescu támadásaival szemben

Bucuresti, február 26. A kamara mai ülésén Leon Grigorescu tiltakozik Giurescu georgista képviselő által a tegnapi ülésen Iorga professzor ellen felhozott vádak ellen. Grigorescu azt hiszi, hogy a kamara is egyetért abban, hogy Iorga professzor hazafias és román érzelmeit nem lehet kétségbevonni.

Alvirescu nemzeti parasztpárti elégedetlen azon módszerrel, ahogyan a bírót a községi és megyei választások színellyére delegálják és tiltakozik a választási könyvecskék kiosztásánál tanúsított eljárás ellen.

Napirenden a semmitőszéki törvény módosítása szerepelt. Constantinescu Bordeni kijelenti, hogy a törvény hasznos. Djuvara volt miniszter, a törvény szerzője bizonyos felvilágosításokkal szolgál, majd a javaslatot elfogadják. Cancicov pénzügyminiszter előterjeszti a költségvetési javaslatot és azzal kapcsolatos javaslatokat. A kamara hozzájárult a sürgősséghez.

A szenátusban Iorga professzor közli,

hogy a kamarában tegnap Giurescu egyetemi tanár megtámadta egy interjúja miatt. Iorga emlékeztet arra, hogy ő volt a kiegészített Románia első képviselőházának elnöke. (Itt lelkesen megtapsolják.) Giurescu egy plagizátor.

Anghelulescu közoktatásiügyi miniszter emelkedett szólásra és a kormány és a szenátus meleg érzelmeit fejezi ki Iorgával szemben. Öszintén sajnálja, amit róla mondtak és Giurescu professzor állításai közönséges profanizálásnak minősíthetők. Emelkedett szavakban beszél Iorgával, aki a nemzet szolgálatában hivatásos érdekeket szerzett és kijelentette, hogy az esetet az illetékes fakultás elé terjeszti határozathozatal végett.

Lapedatu, a szenátus elnöke, kijelenti, hogy a szenátus ülésének jegyzőkönyvét eljuttatják a kamara elnökének. Amikor Iorga érdemeiről beszélt, a szenátus tagjai állva ünneplik a volt miniszterelnököt. Ezután még Orleanu kéri, hogy a szenátus ítélje el Giurescu szavait. A szenátus a felszólalást lelkes tapsal fogadta.

BALAKLAVA (41-es brigád)

Delbos komoly reményét fejezte ki a spanyol testvérvizsaly közvetítés útján való megszüntetésére

A francia-spanyol határon megkezdődött a szigorú ellenőrzés

Párizsi jelentés szerint a kamara tegnapi ülésén egyik képviselő megkérdte Delbos külügyminisztert, vajjon a spanyol benemutató ellenőrzés pozitív eredményekre fog-e vezetni. A külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a francia kormány el van tökéltve, hogy minden erőfeszítést tegyen a spanyol hadviselő felek megbékéltetése érdekében. Remélik, sikerülni fog véget vetni a vizsalynek közvetítés útján, amely lehetővé teszi a spanyol népek, hogy akaratát nyilvánítsa. A többi államokat is hasonló óhaj kell, hogy vezérelje és nem szabad katonai segélynyújtás által beavatkozni a spanyol ügyekbe. Franciaország kész eleget tenni az összes feltételeknek azzal a kikötéssel, hogy gesztus ne legyen egyoldalú, mert az azt jelentené, hogy valójában nem működik közre a benemutatókban.

Perpignani jelentés szerint Elne község határában feltartóztattak egy Cerbera felé tartó teherautót, amelynek kísérői azt állították, hogy eladni való bugonyát szállítanak Spanyolországba. Mivel gyanúsak voltak, az autót Argeles Sur Mer-be vitték, ahol a vémtisztviselők a krumplizsákok alatt 1 millió bombagyártáshoz szükséges töltényt találtak. Az autó kísérőit letartóztatták, a rakományt elkobozták.

A Havas jelenti Naval Carneróból, hogy az elsővonalbeli felkelők tegnap fehérvászlót láttak Madrid több házára kitűzve. Mivel azt gyanítják, hogy így akarták őket csapdába ejteni, a felkelők nem módosították eddigi tevékenységükön.

Avilai jelentés szerint a kormányhaderők vezetősége a Madrid körüli harcokban egyforma taktikát tett magáévá, mégpedig három vonalban végrehajtott rohamok által. Az első vonalban a spanyol milícia halad, a másodiknak fele nemzetközi csapatokból, a harmadik pedig teljes egészében idegen önkéntesekből áll. A második és harmadik vonalak között tankok támogatják az előnyomulókat.

A felkelők vezérkarának jelentése szerint a kormányerők támadással próbálkoztak Carabanquel-Bajo körzetben, de 160 halott hátrahagyásával visszavonultak. Az aragóni fronton a felkelők sikerrel folytatják hadműveleteiket.

Megtalálták Lister tábornok holttestét

Madrid, február 26. Monklónál heves felkelő támadást vertek vissza. A front többi szakaszain csend van. Oviedónál a fegyvergyár birtokáért folyik a harc. A gyár házi szanatóriumát a kormánycsapatok elfoglalták. A kománycsapatok elfoglalták az oviedo-santandrei utat.

Avilai jelentés szerint a Pimagon hegyen a kormánypárti csapatok egyik parancsnokának holttestét találták meg. Igazoló iratokat nem találtak, de azt hiszik, hogy a holttest Lister tábornokkal, a nemzetközi dandár parancsnokával azonos.

Hogyan történt az angol ritusu szabadkőműves páholyok feloszlata?

Cluj, február 26. (Az Uj Kelet tud.) Lapunk más helyén bucaresti táviratunk alapján röviden közöltük, hogy a romániai angol ritusu szabadkőműves nagypáholy önként kimondta feloszlataát. A szabadkőműves páholyok erről az elhatározásáról a Naftu nea Romána, a kormány cluji hivatalosa következőket írja:

„A szabadkőműves nagypáholy vezetői kimondták a romániai nemzeti páholy feloszlataát. E határozat értelmében feloszlalnak a szabadkőműves páholyok összesze vidéki fiókpáholyai is.

Tegnap délelőtt az Orient nagypáholy vezetői audiencián fogadta dr Miron Criv patriarcha, amikor a nagypáholy vezetői közölték a patriarchával, hogy önként feloszlalják a páholyt. Hir szerint ezen az audiencián résztvettek a romániai görögkatolikus és római katolikus egyházak képviselői Alexandru Niculescu mitropolita és Clu-érsek is, akik kijelentették, hogy a nagypáholy feloszlataa olyan kérdés, amely többi vallásfelekezeteket is érdekli.

A szabadkőművesesség feloszlataa mély hatást váltott ki az összes román körökben. A nagypáholy vezetői által kibocsátott kommuniké hangoztatja, hogy a romániai nemzeti páholy mindig a monarchikus és a nemzeti eszme, valamint mély vallásos érzéshatotta át. A páholy feloszlataát egyhangulag határozta el a nemzeti páholyok több mint ötezer tagja.

„Hir szerint — fejezi be cikkét a Naftu nea Romána — a nemzeti szabadkőműves páholy feloszlataa után a kormány intézkedéseket fog foganatosítani a zsidó szabadkőműves páholyok feloszlataa érdekében.”

Nem tudjuk, hogy a Naftu nea Romána milyen zsidó szabadkőműves páholyokról beszél. Zsidó szabadkőműves páholyok nincsenek. Eddig az antisemita sajtó nevezte zsidónak azt a nemzeti szabadkőműves páholyt, amelynek önkéntes feloszlataáról most a jelentések szólnak. A Bné Brith néven ismert zsidó páholyoknak semmi közük nem volt és nincsen a szabadkőművesesség és világszerte a jótékony szolgálatában állanak.

A jelentés egyébként valószínűleg csak az angol ritusu szabadkőműves páholyokra vonatkozik és nem érinti a más szertartású, Romániában működő páholyokat.

Párizs környékén már viz alá kerültek a kertek

Párizs, február 26. (Rador.) A szakadatlan esőzés miatt a Szajna összes mellék folyói megdagadtak és a folyam szintje 30 centiméterrel emelkedett. A hajózást be szüntették. Passy negyed alacsonyabban fekvő uccáiban szivattyúk működnek, hogy a házak pincéiből a viz eltávolíthat legyen. Párizs környékén a kertek viz alá kerültek.

Tolvajt fogott egy cirkusz oroszlanja

Berlin, február 25. A kelet-szláv Mislo vitz városkában egy tolvaj lopni akart valamit és közvetlenül az oroszlankeztrec előtt haladt el. A vadállat karmaival a ketreche rántotta a tolvajt, akit súlyosan megsebesített. Segélykiáltásaira a cirkusz személyzet mentette ki a veszedelmes helyzetből és su lyos állapotban szállították kórházba.

Ugyanez a dráma ismétlődött meg a budapesti jelentés szerint Gyöngyösön. Az állatszeliidítő egy tigris mutatott be a cirkusz közönségének. A tigris elragadott egy gyermeket és darabokra tépte. Az állatot revolverlövéssekkel megölték.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61

CENZURAT

LEGUMA

A legjobb vetőmag

Leguma Mezőgazdák R.T.

TIMISOARA
IV., Plata Dargalina.

Főzelék- és virágmagvak

Répmagvak, fűmagvak

Gazdasági magvak

ARAD
Bulv. Reg. Ferdinand 42.

BUCURESTI
Str. Bursel 2.

WOLF-eszközök

Kérje új LEGUMA képes árjegyzékünk díjmentes megküldését!